БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

6-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 150 (1412)
1 АВГУСТ ШАНБА 1959 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

Августни ҳосилга-ҳосил қўшиш ойига айлантириб, барча майдонларда ғўза парваришини қизғин давом эттирайлик! (1-бет).

Етти йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақа байроғини баланд кўтарайлик! (2-бет).

Д. Козлов—Валентина Гаганова ташаббуси ҳақидаги масала райком бюроси муҳокамасида. (2-бет).

Трибуналнинг хукми — ўтакетган адолатсизликдир! Чирчиқ меҳнаткашларининг талаби (2-бет).

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ. Б. Мирзаахмедов. В. Бобохонов—Савдо комиссияси яхши ишламаётир. (3-бет).

И. Б. Стерник — Безориларга қарши кураш—жамоатчилик иши (3-бет).

АДАБИЕТ САҲИФАСИ (3-бет).

Ф. Усмонова — Қондошлар (4-бет).

Вена фестивалида дўстларнинг учрашуви (4-бет).

Хитой Халқ Республикаси жамоатчилиги АҚШдаги иғвогарлик компаниясини қораламоқда. (4-бет).

Августни ҳосилга-ҳосил қўшиш ойига айлантириб, барча майдонларда ғўза парваришини қизғин давом эттирайлик!

Август—зарбдор ой, ҳал қилувчи ой

50 центнерчилар ҳаракатининг олижаноб ташаббускори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ғанишер Юнусовнинг номи республика пахтакорлари томонидан хурмат билан тилга олинмоқда. Ўша миришкор деҳқоннинг таъбири билан айтганда: областимизнинг илгариги шон-шуҳратини қайта тиклаш учун курашаётган илғор хўжаликларнинг мустаҳкам иродали кишилари ўз аҳди-паймонларига яраша меҳнат қилиб, июль ойини дуруст якунладилар. Кечани кундузга улаб, тунларни бедор ўтказган азамат сувчилар ҳароратли дамларга бардош бериб, ғўза қатор оралари тупроғини элаб ташлаган моҳир механизаторлар ҳар туп ғўзада 9-10 тадан бўлиқ кўсак тўплаш ишига муносиб ҳисса қўшдилар.

— Қирқига чидадик, — дейди Ғанишер ака, — энди бирига ҳам чидайдиган — ёз бўйи манглай тери тўкиб, етиштирган бойлигимизни тўла сақлаб қолиб, ҳосилга яна ҳосил қўшадиган давр — август ойи етиб келди. Қилган ишим кўримли бўлсин, юзага чиқсин, эл-юртга ёруғ юз билан боқайлик, деган асл деҳқон мана шу ойда яна бир бор зўр бериши, белни маҳкам боғлаб, астойдил меҳнат қилиши керак».

Ғўзанинг ҳозирги кўкига маҳлиё бўлиб, парваришни бўшаштириб юборган деҳқон ҳосил тарозига тўшиб, хирмон кўтариш пайтига келганда «аттанг» деб қолиши турган гап!

Областимиз илғор колхоз ва совхозларининг ишнинг кўзини билган азамат пахтакорлари ана шуни дилларига жо қилган ҳолда ғўза парвариши соҳасида август ойида амалга оширилиши лозим бўлган муҳим тадбирларни белгилаб чиқдилар. Ривожи паст ғўза қатор ораларига қўшимча ишлов бериш, ҳар бир пайкалдаги ўсимликнинг талабига қараб қондириб суғориш, ҳосили машинада теришга ажратилган майдонлардаги ғўзаларни ғовлатиб юбормасдан серҳосил қилиб ўстириш тадбиркор ҳар бир деҳқоннинг диққат марказида турибди.

«Оққўрғон» совхози ишчи ва механизаторларининг ҳосилга-ҳосил қўшиш ойлигини намунали ташкил қилганликларини, асосий майдонларда етиштирилаётган ҳосилни машиналар билан териб олиш учун ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўраётганликларини ҳар қанча мақтасанг арзийди. Улар ғўза қатор ораларини доимо шамоллатиб туриш керак, тупроқ юмшоқ сақлансин, ана шундагина ўсимликнинг томири қуёш нуридан, ер ҳароратидан етарли баҳра олади, томир нурдан баҳра олса, ғўза бақувват ўсади, 4-5 тадан ортиқ кўсак йиғади, деб жуда маъқул фикрни ўртага ташладилар ва бунга ўзлари қатъий амал қилмоқдалар.

Ҳозирги ғанимат кунларидан, моддий-техникадан тўғри фойдаланиб, ўзаро социалистик мусобақа байроғини баланд кўтарган ҳолда, август — ҳосилга-ҳосил қўшиш ойлигидир, деган жанговар шиор остида бугун пахта далаларида астойдил меҳнат қилаётган илғор хўжаликларнинг азамат кишиларига балли!

Қани энди, областимизнинг ҳамма хўжаликларида ҳам худди ана шундай фидокорона, жон куйдириб меҳнат қилинса! Афсуски, қатор колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ҳалитдан хотиржамланиш кайфиятига берилиб, ғўза парваришини бўшаштириб юбордилар, очиғини айтганда қирқига чидаб, бирига чидолмай қолдилар. Эътиборсизлик оқибатида ғўзаси чанқатиб қўйилган, қатор ораларига ўз вақтида ишлов берилмаётганлиги сабабли ҳашаротга ем бўлаётган, ўт босиб ҳосилини йўқотаётган пахта майдонлари оз эмас. Наҳотки, ёз бўйи қилинган меҳнатнинг зойи кетаётганлигига ана шу колхоз ва совхозлар раҳбарларининг юраклари ачишмаса, ахир бу чўнтакка, омборга катта зарар етаяпти, деган сўз эмасми?!

Оққўрғон районидаги Ленин номли, Жданов номли колхозларнинг бир қатор бригадаларида ҳали тўла ҳосилга кирмаган ғўзалар кўп. Бундай кўнгилсиз аҳвол ишчи кучларидан, техникадан ҳаддан ташқари ёмон фойдаланилаётгани сабабли юз бермоқда. Йирик-йирик карталарни ҳалигача қадар ўт босиб ётибди. Чеканка сифатсиз ўтказилмоқда. Бу колхозларнинг раҳбарлари бир-икки илғор бригададаги ғўзаларнинг кўкини кўриб, хотиржамланмасдан колоқ бригадалардаги ғўзаларни август ойи ичида қўшимча парвариш қилиб, яхши ғўзалар даражасига етказиб олиш тадбирларини амалга оширишлари зарур.

Областимиз колхозлари ва совхозлари раҳбарларининг шу кеча-кундуздаги энг муҳим вазифаси — август ойини тўпланган ҳосилни тўла сақлаб қолиш ва ҳосилга-ҳосил қўшиш ойлиги, деб эълон қилган ҳолда барча майдонларда ғўза парваришини янада қизғин давом эттирилишини таъминлашдан иборат.

Ҳосилдан қолаётган ғўзаларни алоҳида парвариш қилиш, бу ғўзаларни бўлиқ ғўзаларга тенглаштириб олиш, шу йўл билан зиммага олган мажбуриятни ошириб бажарилишини таъминлайдиган даражада мўл ҳосил етиштириш — муқаддас бурчимиздир!

Мўл ҳосилнинг тақдирини кишилар ҳал қилади. Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари буни ҳеч қачон унутмасликлари керак. Пахта далаларида астойдил бел боғлаб, меҳнат қилаётган, областимизнинг шон-шуҳратини қайта тиклаш учун курашаётган азамат кишиларга ҳар тарафлама қулай иш шароити яратиб бериш, уларни ҳалол меҳнатга янада рағбатлантириш лозим.

Областимиз пахтакорлари, август ойи, зарбдор ойга, ҳосилга-ҳосил қўшиш ойига айлансин, бу йил она-Ватанга 460 минг тонна «оқ олтин» етказиб берамиз, деган аҳдимизни тўла ва ортиғи билан бажариш учун астойдил бел боғлаб курашайлик!

Янгийўл районидаги Свердлов номли колхознинг ўртоқ Ўрмон Усмонов бошлиқ бригадасида мўл ҳосил тўпланаётир. Суратда: (чапдан) бригадир Ў. Усмонов ва агроном Р. Собиров ўртоқлар пахтаси машинада теришга ажратилган участкада чеканканинг сифатини кўздан кечираётирлар.

В. Салов фотоси.

Ғўза парваришини бўшаштирмаймиз

Бригадамиз аъзолари 60 гектар пахта майдонидан 30 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилганлар. Олинган мажбуриятни бажариш йўлида ҳаммамиз бир жон-бир тан бўлиб астойдил ишладик. Ҳамма майдонлардаги ғўзалар яхши ҳосил йиғиб, дилимизга қувонч бағишлаяпти.

Ҳозирги кунда ҳам ўз тракторим билан ғўза қатор ораларига ишлов бераяпман. Айрим механизаторлар, бригада бошлиқлари, ҳозир культивациянинг фойдаси кам, чунки трактор қатор ораларидан юрганида ҳосилнинг кичик бир қисми тўкилиши мумкин, деб ўйлашади. Аммо бу нотўрин ўй. Агар механизатор усталик билан ишласа, ҳосил заррача ҳам нобуд бўлмайди. Трактор қатор ораларини юмшатиб бирорта кўсакнинг нобуд бўлишига сабаб бўлса, бу — ҳеч гап эмас. Негаки, ҳар культивациядан кейин йўқотилган ҳосилга нисбатан 4-5 баравар ортиқ ҳосил қўшилади. Шунинг учун мен бундан буён ҳам культивация қилишни ҳеч бўшаштирмай давом этдираман.

Чимпўлат ЖЎРАЕВ,
Чиноз районидаги «Қизил октябрь» колхозининг механизатори.

Улар 300 тонна пахта етиштирмоқчи

Янгийўл районидаги Киров номли колхоз аъзолари бу йил 2273 гектар пахта майдонидан 6819 тонна пахта етиштириш учун аҳд қилганлар. Колхознинг барча бригадаларида мана шу олинган мажбуриятни бажариш учун астойдил кураш олиб борилмоқда. Айниқса бу ишда колхознинг Муҳаммедова, Полюнина бошлиқ бригада аъзолари ғўзани сифатли парвариш қилишда бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

Жумладан Анна Димитровна Полюнина бошлиқ бригада аъзолари пахтачиликдаги янгиликка жуда қизиқиб қарайдилар. Колхознинг шу бригадасида квадрат-уялаб чигит экиш, машина билан пахта териш биринчи марта расм бўлган эди. Шу бригада биринчи бўлиб хўжалик ҳисобига кўчган эди. КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қароридан илҳомланиб ва КПСС Марказий Комитети ҳамда СССР Министрлар Советининг пахтачиликдаги ишларни комплекс механизациялаштириш чоралари тўғрисидаги қарорини ўқиб руҳланган бригада аъзолари шу кунларда ғайрат билан ишламоқдалар. Бу бригадада 300 тонна пахта етиштириш мажбурияти олинган. Улар 80 процент ҳосилни машина билан териб олишга қаратиб иш олиб бормоқдалар.

А. ЖАЛОЛОВ.

Ғўзани пахта ҳосилини машинада теришга мослаб парвариш қилайлик

Областимиз пахтакорлари мамлакатга 460 минг тонна ҳосил етказиб бериш юзасидан олган мажбуриятларини бажариш учун ғўза парваришини қизғин давом эттирмоқдалар. Ишни ўзаро социалистик мусобақа асосида ташкил этган, механизациядан кенг фойдаланаётган хўжаликларда ҳақиқатан ҳам мўл ҳосил тўпланмоқда. Пахтакорларимиз ҳосилнинг асосий қисмини машинада териб олишга аҳд қилган ҳолда ғўза парваришини шунга мослаб ўтказмоқдалар.

Бу йил областимизда 1068 та трактор-далачилик бр[illegible]адаси ташкил этилди. Бу бригада[illegible]рга умумий пахта майдонининг дея[illegible]к ярмиси биркитилган. Трактор[illegible]чилик бригадаларининг аъзола[illegible] ўзларига биркитилган техник[illegible] унумли фойдаланиб, август[illegible] ҳам ғўзани узунасига ва кў[illegible]рига культивация қилишни[illegible] эттириш, ғўзани ҳосилни [illegible]ада териб олишга мослаб п[illegible]ш қилиш учун курашмоқдала[illegible]

Маълумки бу йи[illegible]анизаторларимиз 70 минг гекта[illegible]нинг пахтасини машинада тери[illegible]ишга қарор қилганлар. Бунинг у[illegible] барча имконият бор. Бироқ [illegible]муман олганда теримни машина[illegible]лаштиришдек муҳим ишга областимиз бўйича қониқарли тайёргарлик кўрилаётир, деб айтиб бўлмайди. Кўпгина колхоз ва совхозлар ўтган йилги камчиликларни такрорламоқдалар. «Пискент» совхозидаги аҳвол бунинг далилидир. Совхозда пахтаси машинада териладиган участкаларни ажратишга эътиборсизлик билан қаралди. 1 ва 2-бўлимларда ажратилган майдонларда эса 50x50 схемасида чигит экилган бўлиб, ғўзалар пахта териш машиналаридан унумли фойдаланиш имкониятини бермайди.

Шунингдек бир қатор колхоз ва совхозларда ажратилган далаларнинг ғўзаси сийрак бўлиб қолган. Бунинг устига парвариш ишлари ҳам яхши олиб борилмаётир. Бегона ўт тўла йўқотилмаётир. Масалан, текшириш натижасида «Бўка» совхози 3-бўлимининг 3-бригадасида ҳар 5 уяда 7 тадан ўт борлиги аниқланди. Бу ҳолда ҳосилни қандай қилиб машинада сифатли териш мумкин бўлади?

Пискент районидаги Хрушчев номли, Жданов номли, Шверник номли, Мирзачўл, Боёвут, Сирдарё районларидаги баъзи бир колхозларда ҳам шундай аҳволни кўриш мумкин.

Кўпгина хўжаликларда суғориш агротехникаси қўпол равишда бузилиб, карталар кўллатиб юборилаяпти. Натижада шундай карталарнинг ғўзаси ғовлаб кетмоқда.

Механик-ҳайдовчи кадрларни тайёрлаш ҳосилни машинада териш топшириқларининг муваффақиятли бажарилишини таъминлайдиган омиллардандир. Лекин ҳалигача пахта териш машиналарининг ҳайдовчиларини аттестациядан ўтказиш тугалланмаган. Шунингдек терим машиналарини ремонт қилиш соҳасидаги ишлар ҳам қониқарсиз бормоқда.

Ҳали ҳам вақт бор. август ойининг бошларида ана шу камчиликларимизни тузатиб, пахтани машинада териш ишига ҳар томонлама пухта тайёрланиш учун имконият етарли. Колхоз ва совхозларнинг, МТС ларнинг раҳбарлари буни тўла тушунишлари, пахтани машинада териш учун ажратилган майдонларда ғўза парваришининг қандай йўлга қўйилганлигини яна бир бор текширишдан ўтказиб контролликни кучайтиришлари лозим. Керак бўлган тақдирда текислиги яхши, ғўзаси нормал ривожланаётган участкаларни пахтаси машинада теришга илгаритдан ажратилган, лекин ҳозир талабга жавоб бермай қолган майдонлар билан алмаштириб қўйишлари мумкин.

Шу билан бирга ҳар бир участкада ҳосилни машинада териб олишнинг муваффақиятли ўтказилишини кўзлаб ғўзанинг нормал ривожланишини таъминлайдиган агротехника тадбирларини амалга ошириш йўлларини белгилаб чиқиш лозим.

Суғоришнинг сифатига алоҳида аҳамият бериш талаб қилинади. Сувни кам норма билан жилдиратиб оқизиш лозим, бостириб хўллатиб суғориш, ғўза тупларининг ётиб қолишига сира ҳам йўл қўймаслик керак.

Мўл ҳосил тўплашда ҳал қилувчи кунлар етиб келди.

Ғўза парваришини сифатли ўтказиш билан бирга техникани ҳам мавсумга ҳар тарафлама пухта тахт қилиб қўйиш учун курашайлик.

В. ШМЕЛЕВ.
Область совхозлар тресги механизация бўлимининг бошлиғи.

Қардошларимиз маслаҳатини амалга оширайлик

Кенг пахтазор. Дуркун ғўзалар яйраб ўсаяпти. Бу Ильич номли колхознинг ерлари эди. Мусобақадош озарбайжонликлар бу карталардаги ғўзаларни дафъатан кўриб хурсанд бўлдилар. Ҳосил тўплаши чакки эмас, деб эгат оралаб кетдилар. Шу пайт Озарбайжон пахтачилик илмий-текшириш институтининг директори, биология фанлари кандидати А. С. Мустафоев бир туп ғўзани синчиклаб текширар экан, унинг юзларида ранжиш аломати пайдо бўлди. Дарҳол раис ва бригадирни ўз ёнига чақирди.

— Қардошлар,— деди у,— ғўзанинг гулига, шоналарига тушган майда-майда оппоқ нарсаларни кўрсатиб,— кўсак қурти тухум қўйибди-ку!

Бундан раиснинг ҳам, бригадирнинг ҳам хабари йўқ эди. Шунинг учун улар нима дейишларини билмай, ерга қараб қолишди.

— Шундайми,— деди раис Жарқинбоев,— биз бир марта дориладик, деб хотиржам юраверибмизда, кўсак қурти пайдо бўлганидан мутлақо хабаримиз йўқ.

— Ҳа, бу жуда хавфли ҳашарот, — деди Мустафоев,— агар 3—4 кун ичида дори сепиб тухумини қуритмасанглар кейин жонланиб, катта бўлиб кўсакларга ўрнашиб олгандан сўнг ҳар қандай курашнинг фойдаси бўлмайди.

— Нима қилсак буларни тезроқ йўқотамиз,— сўради бригадир.

— Бунинг бирдан-бир чораси самолёт орқали ДТ дусти дорисини пуркашдир, ҳа, шошилинглар, отни тезроқ қамчиламасанглар, йил бўйи қилган меҳнатнинг бир қисми зойи кетади.

Раис ва бригадир озарбайжонликларнинг бу маслаҳати учун раҳмат айтиб, беҳад миннатдор бўлдилар. Ҳосилни зараркунандалардан сақлаб қолиш учун барча тадбирларни амалга оширажакларини айтиб, озарбайжонликларни ишонтирдилар.

Мусобақадош Озарбайжон пахтакорлари Бўка районида бўлганларида колхозчилар, совхоз ишчиларига шу сингари қимматли маслаҳатларни бердилар. Шу билан бирга райондаги илғор колхозлар, бригадаларда мўл ҳосил етиштириш учун ибрат бўларли тадбирлар амалга оширилаётганлигини қайд қилдилар. Камчиликларни тузатиш учун шу кеча-кундузда қандай ишлар қилиш лозимлигини уқтирдилар.

Хўш, мусобақадошлар томонидан аниқланган муҳим камчиликлар нималардан иборат. Дастлаб шуни айтиш керакки, кўпгина жойларда ҳашаротга қарши кураш тўхтатиб қўйилган. Чеканка ишлари сифатсиз ва суст ўтказилмоқда.

«Коммунизм» колхозининг раҳбарлари, айниқса парвариш ишларини сусайтириб юборганлар. Бу колхознинг кўпчилик бригадаларида ғўзани ўт босган, суғориш, озиқлантириш, культивация ишлари агротехника тадбирларига амал қилинган ҳолда ўтказилмаганлиги туфайли айрим участкалардаги ғўзалар ривожланишдан орқада қолган, эндигина гуллаяпти. Колхоз раҳбарлари бу ғўзаларни яхши ғўзалар қаторига етказиб олиш учун зарур тадбирларни амалга оширмаётирлар. Улар ҳамон бажарамиз, камчиликларимизни тузатамиз, деб юрибдилар.

«Октябрь 40 йиллиги» колхозида ҳам шундай аҳволни кўриш мумкин. Бу ерда ҳам ҳалигача ўтдан тозаланмаган карталар кўп. Афсуски, бу правление аъзоларини ҳеч ташвишга солмаётир. Интизом бўш, мавжуд ишчи кучларининг кўпчилиги далага сафарбар этилмаган. Тимирязев номли, «Ленин йўли» колхозларида ҳам ғўза парваришида сусткашлик давом этмоқда. «Ленин йўли» колхозининг 2-бригадасида 4 гектарга яқин ғўза чанқатиб қўйилган. Бригадир ҳам, шу ерга биркитиб қўйилган агроном ҳам бундан бехабар парвойи-палак юрибди.

Ҳосилга-ҳосил қўшиш ойи ҳисобланган — август ҳам етиб келди. Мўл ҳосил етиштираман, деган деҳқон яна 10—15 кун ишга зўр бериши керак. Культивацияни ғоят эҳтиётлик билан ўтказиб, ғўзаларни қондириб суғориш, ҳашаротни йўқотиш ҳозирги куннинг энг асосий вазифаси.

Бўка районининг пахта далаларида мўл ҳосил тўпланмоқда. Шу ҳосилни сақлаб қолиш, ҳосилга-ҳосил қўшиш учун август ойи тадбирларини ҳам изчиллик билан амалга ошириш, озарбайжонликлар айтганидек отни тезроқ қамчилаш керак.

Н. РИХСИЕВ.
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ҲОСИЛНИНГ ЯНА МЎЛ БЎЛИШИ УЧУН

Колхозимиз аъзолари бу йил катта майдонларда пахтадан мўл ҳосил етиштириб, давлатга 1875 тонна пахта етказиб бериш мажбуриятини олганлар. Биз ишлаётган ўртоқ Б. Ҳайитматов бошлиқ юқори ҳосилли 4-бригада аъзолари ҳам 98 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25,4 центнердан пахта етиштириб, бу ишга муносиб ҳисса қўшиш учун ғайратга-ғайрат қўшиб ишламоқдалар.

Пахтадан мўл ҳосил етиштиришда, шонани гулга, гулни тўқ кўсакларга айлантириб, пахтанинг пишишини тезлатишда сувчиларга ғоят масъулиятли вазифа юклатилган. Ғўзани яхши қиладиган ҳам, ёмон қиладиган ҳам сув. Шунинг учун ҳам ҳар бир сувчи вазифанинг муҳимлигига тушуниб, ўз участкасида ғўзани чанқатмасдан агротехника қоидаларига риоя қилган ҳолда суғориши лозим. Биз шунга амал қилаяпмиз.

Бригадамизнинг 8 сувчиси бор. Биз бир йўла 25—30 гектарга сув тараймиз. Ғўзанинг бир текис сув ичишига алоҳида эътибор берамиз. Х. Эшов, С. Насриддинов ўртоқлар суғоришда катта тажрибага эга. Улар бошқа сувчиларнинг ишини кузатиб, уларга бошчилик қила[illegible]лар.

Қониб сув ичган ва сифатли па[illegible]вариш қилинган ғўзалар гурки[illegible] текис ва ҳосилдор бўлиб ўсаё[illegible] Биз Ўзбекистон КП Марказий К[illegible]тети ва Республика Министрлар [illegible]ветининг «Ғўзани суғориш ва [illegible]чиларнинг ролини ошириш ҳа[illegible]ги қарори кўрсатмаларига а[illegible]либ, август ойида ҳам ғўзан[illegible]бига қараб суғорамиз ва [illegible] мўл ҳосил етиштириш иши[illegible] сиб ҳисса қўшамиз.

С. ЭРГА[illegible]
Юқори Чирчиқ райо[illegible] «III Интернационал» ко[illegible]нинг сувчиси.

ОБЛАСТЬ КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРИДА ЧЕКАНКАНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1959 ЙИЛ 31 ИЮЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Ҳаммаси бўлиб
Қуйи Чирчиқ	91,4
Сирдарё	87,3
Гулистон	81,3
Оққўрғон	76,0
Ўрта Чирчиқ	74,6
Бўка	69,8
Бекобод	64,6
Боёвут	60,5
Чиноз	55,0
Янгийўл	52,7
Юқори Чирчиқ	47,8
Пискент (30 июлгача)	32,4
Орджоникидзе	23,6

ОБЛАСТЬ КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРИДА СИЛОС БОСТИРИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1959 ЙИЛ 31 ИЮЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Ҳаммаси бўлиб
Қуйи Чирчиқ	87,9
Юқори Чирчиқ	58,5
Гулистон	50,1
Бўка	49,1
Янгиер шаҳри	46,9
Оққўрғон	42,9
Боёвут	42,8
Янгийўл	30,2
Сирдарё	27,6
Бекобод	24,7
Ўрта Чирчиқ	23,9
Пискент	17,0
Бўстонлиқ (30 июлгача)	16,6
Чиноз (30 июлгача)	16,6
Орджоникидзе (30 июлгача)	16,1
Оҳангарон шаҳри (30 июлгача)	12,5
Калинин	11,4
Олмалиқ шаҳри	10,9
Қорасув	8,4

Физкультура ўқитувчиларининг биринчи отряди

Ўзбекистон давлат физкультура институтидан биринчи марта ёш мутахассислар тайёрлаб чиқарилди. Қатнаб ва сиртдан ўқиш бўлимларида жисмоний тарбиянинг 116 малакали ўқитувчиси тайёрланди.

Йигит ва қизлардан 8 киши аъло даражали дипломга сазовор бўлдилар. Булар орасида Шавкат Усмонов, Людмила Коновалова, Маҳмуд Илҳомбеков ва бошқалар бор. Институтни битириб чиқувчилар орасида СССР спорт мастерлари ҳам оз эмас. Улар Совет Иттифоқи халқларининг иккинчи спартакиадасида қатнашадилар.

Ёш мутахассислар республика мактабларига ва ишлаб чиқариш физкультура коллективларига тайинланди, энг яхшилари институтда ўқитувчилик ишида қолдирилди. Булар орасида олий спорт маълумоти олган биринчи ўзбек хотин-қизларидан Ҳидоят Ортиқова, Муаттар Назарова, Зуҳра Тошқўзиевалар бор.

Ҳозир институт янги студентларни қабул қила бошлади. Қатнаб ўқиш бўлимига 150 киши, сиртдан ўқиш бўлимига 100 киши ва янги очиладиган кечки бўлимга 100 киши қабул қилинади. Янги кафедралар — қиличбозлик ва велосипед спорти кафедралари барпо қилинмоқда. (ЎзТАГ).

Етти йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақа байроғини баланд кўтарайлик!

☆ ☆ ☆

Касаба союз ташкилотларининг энг муҳим вазифаси

Ўзбекистон касаба союзлари Совети президиуми КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг ва ВЦСПС иккинчи пленумининг қарорларини амалга ошириш тадбирлари планини тасдиқлади.

Касаба союз ташкилотларига бу қарорларни ишчи ва хизматчиларга кенг тушунтириш, халқ хўжалигида техника тараққиётининг ғоят катта аҳамиятини меҳнаткашлар кенг оммасининг онгига сингдириш таклиф этилди. КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми якунларига бағишлаб область ва шаҳар касаба союз йиғилишлари ўтказилади. Етти йилликни муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақа илғорларининг, коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорларининг, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Валентина Гагановадан намуна олган илғорларнинг тажрибасини умумлаштириш ва ёйиш йўлида катта иш олиб борилади.

Тошкент тўқимачилик ва Чирчиқ электрокимё комбинатларидаги, «Ташсельмаш», Самарқанддаги «Красний двигатель» заводи ва бошқа корхоналардаги доимий ишлаб чиқариш кенгашларининг ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаш учун курашда кўрсатган ташаббуси тўғрисида брошюра тайёрланмоқда.

Планда ишлаб чиқариш-техника пропагандасига катта эътибор берилган. Янги техника кабинетлари ва шаҳар техника уйлари ташкил қилишга, илмий-техника жамиятлари бошланғич ташкилотларининг, шунингдек рационализаторлар ва ихтирочилар жамиятининг ишини активлаштиришга, касаба союз ташкилотларининг ва Касаба союзлари Советидаги техника инспекциясининг янги машиналар, аппаратлар ва приборларни лойиҳалаш, уларни синаш ва ишлаб чиқаришда ўрнатиш ишлари устидан контролини кучайтиришга қарор қилинди.

Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатига 1 августдан 1 сентябргача республика жамоат кўриги ўтказилади.

Клубларда ва Маданият саройларида, кутубхоналарда ва цех қизил бурчакларида янги техника бўйича лекторийлар ташкил этилмоқда, янги техника адабиёти виставкалари, ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаш масалалари юзасидан консультациялар ташкил қилинмоқда. (ЎзТАГ).

Валентина Гаганова ташаббуси ҳақидаги масала райком бюроси муҳокамасида

Вишний Волочок ип-газлама комбинатининг йигирувчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Валентина Гагановнинг ватанпарварлик ташаббуси Тошкент шаҳар Ленин районининг корхоналарида тобора кенг [illegible]йилмоқда. Электролампалар заводи[illegible] ташкил этилган коммунистик [illegible]нат бригадасининг бошлиғи Алла [illegible]онова ўз бригадасининг барча [illegible]лари билан бирликда заводда [illegible]чи бўлиб маҳсулотнинг янги [illegible]и ишлаб чиқариш ўзлаштири[illegible] [illegible]ан қолоқ участкада ишлашга [illegible] Орадан кўп ўтмай бригада [illegible] қолоқ участкада ҳам яхши [illegible]рга эриша бошладилар ва [illegible] вақтда смена топшириғини [illegible]риб бажармоқдалар.

[illegible]однинг коммунистик меҳ[illegible]даси номини олиш учун [illegible]ган Валя Смирнова бошлиқ [illegible]игадаси ҳам Валентина Гага[illegible]дан бориб, қолоқ участкада [illegible]а ўтди. Бу бригада ҳам янги [illegible]када меҳнатни тўғри ташкил [illegible] ва асбоб-ускуналарнинг қув[illegible]идан тўла фойдаланиб, меҳнат [illegible]умдорлигини кескин равишда оширишга эришаётир.

Райондаги «Қизил тонг» фабрикаси, Тошкент трамвай-траллейбус тресті корхоналари ва бошқа саноат корхоналари, транспорт ва қурилиш ташкилотларида ҳам меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишнинг ажойиб намунасини кўрсатган коллективларнинг сони кун сайин ошмоқда.

Яқинда район партия комитетининг бюроси Валентина Гаганова ташаббусининг янада кенг тарқалишини таъминлаш мақсадида электрлампалар заводининг ватанпарвар бригада бошлиқлари Алла Сафонова ва Валя Смирноваларнинг илғор участкадан қолоқ участкага ўтиб, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишда кўрсатган ажойиб намуналарини маъқуллади. Шу билан бир қаторда район корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотлари партия, касаба союз ҳамда комсомол ташкилотлари зиммасига Валентина Гагановнинг ташаббусини тобора кенг ёйиш, бу ташаббусга қўшилаётган ватанпарварлар сонини кўпайтириш ва уларнинг иш методини оммалаштириш вазифасини юклади.

Д. КОЗЛОВ.

БУТУНИТТИФОҚ ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР КУНИ ОЛДИДАН

☆ ☆ ☆

Тошкент тепловоз депосининг илғор темирйўлчилари ўзларининг традицион байрамларини меҳнатда ажойиб ютуқларни қўлга киритиш билан кутиб олмоқдалар. Улар оғир юкли поездларни бошқариш ҳисобига кўплаб ёнилғи ва давлат маблағларини тежаб қолмоқдалар.

Суратда: депонинг илғор машинистларидан (чапдан ўнгга): Эҳсон Тиллабоев, Виктор Васильевич Лобачев, Федор Иванович Пресняков, Башорат Мирбобоева ва Нозим Ҳасанов ўртоқлар. Бу пешқадам машинистлар топшириқларни мунтазам равишда бир ярим баравар га етказиб адо этмоқдалар.

М. Нуритдинов фотоси.

☆ ☆ ☆

Темирйўлчиларнинг меҳнат зафарлари

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ 300 МИНГ ТОННА ЮК

Урсатьевск темир йўл бўлинмасининг коллективи партия Марказий Комитети июнь Пленумининг тарихий қарорларини зўр ғайрат билан амалга оширмоқдалар. Улар ўзларининг традицион байрамлари шарафига социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, катта ғалабага эришдилар. Коллектив Тошкент магистралида биринчи бўлиб, етти ойлик юк ортиш планини бажарди ва ҳозиргача пландан ташқари 300 минг тонна халқ хўжалик юклари ортиб жўнатди. Шунингдек, июль ойи ишлаб чиқариш программаси ҳам юк ортиш бўйича 106,3 процент ва юк тушириш бўйича 111,4 процент қилиб бажарилди.

Бу — иш процессида мавжуд механизация ва ҳаракатдаги составлардан унумли фойдаланиш, янги техникани кенг жорий қилиш, шунингдек юк операцияларида ҳамда поезд тузиш ва жўнатиш ишларида прогрессив усулларни кенг қўлланиш натижасида қўлга киритилган ютуқдир.

Социалистик мусобақада Пролетарск, Сирдарё, Вревск, Хильково, Урсатьевск ва бошқа қатор станцияларнинг коллективлари катта активлик кўрсатиб, ўз зиммаларига олган мажбуриятларни шараф билан бажардилар. Бу станцияларда етти ойлик ишлаб чиқариш топшириғи деярлик барча кўрсаткичлар бўйича ошириб адо этилди.

ИЛҒОРЛАР УСУЛИНИ ҚЎЛЛАБ

Луначарск станциясининг темир йўлчилари меҳнат жараёнида илғорлар тажрибасини қўлланиб, қўлга киритган муваффақиятларни тобора мустаҳкамламоқдалар. Бу ерда кейинги вақтларда юкларни зичлаб жойлаштириш усули кенг жорий қилиниб, вагонларнинг ҳар бир ўқига тўғри келадиган статистик оғирлик 1-1,5 тонна оширилди. Бошқача қилиб айтганда, янги иш усули ҳар бир вагонга нормадагига нисбатан 4-6 тонна кўп юк ортиш имконини берди. Натижада 300 тадан зиёд вагон ва катта миқдорда маблағ тежалди. Поезд тузиш, жўнатиш ва транзит вагонларни назоратдан ўтказиш ҳам тезкорлик усулида бажарилиб, вагонларнинг бекор туриб қолиш вақти анча қисқартирилди.

Станция коллективи етти ойлик юк ортиш ва тушириш планларини муддатидан [illegible]кки ҳафта олдин адо этди. Планда[illegible] ташқари 700 тадан кўпроқ ва[illegible] юк ортиб жўнатилди. Станция ба[illegible]чиси Ҳамид Ғаниев бошчили[illegible] смена социалистик мусобақа[illegible]а бормоқда.

МЕҲН[illegible] ВАГОНЧИЛАР

Урсать[illegible]н депосининг ишчи, хизма[illegible]нженер-техник ходимлари [illegible]тифоқ темирйўлчилар кун[illegible]рининг меҳнат зафарларин[illegible] қилмоқдалар. Корхона коллективи вагон ва контейнерларни ремонтдан чиқариш бўйича белгиланган етти ойлик планни ошириб бажарди. Вагонларнинг ремонтда туриш вақти нормадагига нисбатан 8,5 соат қисқартирилди. Ишлаб чиқариш процессларининг такомиллаштирилиши, кўп меҳнат талаб қилувчи ишларнинг механизациялаштирилиши ва янги асбоб-ускуналарнинг жорий этилиши натижасида ремонт ишлари таннархи анча камайтирилиб, бир неча юз минг сўм маблағ тежалди, меҳнат унумдорлиги ўтган йилдагига қараганда 23 процент ошди.

Корхона ишчилари ўз кучлари билан катта кран, тор изли темир йўл электр тельфер ва бошқа ускуналар қуриб, ишга туширдилар. Новатор ишчилардан Ҳолиқов, Шеин, Рудинковский ва бошқа ўртоқларнинг ўнларча рационализаторлик таклифлари ишлаб чиқаришга жорий қилиниб, цехларда иш суръати кескин даражада оширилди.

Депода илғорлар сафи кун сайин ўсмоқда. Гаганова-ғанишерчилар ҳа[illegible]рати тобора кучаймоқда. Бу ватанпарварлик ҳаракатида смена нормаларини доимо 2-2,5 бараварга етказиб бажараётган слесарь Қ. Раҳимов, Қ. Комилов, темирчи М. Шарипов каби қатор пешқадам ишчилар ташаббускорлик кўрсатаётирлар.

И. ҒУЛОМОВ.

Трибуналнинг ҳукми— ўтакетган адолатсизликдир!

☆ ☆

Чирчиқ меҳнаткашларининг талаби

Социалистик Чирчиқ шаҳрининг меҳнаткашлари Афина ҳарбий-трибуналининг Манолис Глезос ва бошқа грек демократлари устидан чиқарган ноҳақ ҳукмини дарғазаб бўлиб қарши олдилар. Шаҳарнинг саноат корхоналари, қурилишлари, транспорт ташкилотлари ва муассасаларида бу ноҳақ ҳукмга қарши норозилик билдириш юзасидан митинглар бўлиб ўтаётир.

«Чирчиксельмаш» заводи коллективининг норозилик митингида корхонанинг бир ярим мингдан ортиқ ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари иштирок этдилар. Митингда биринчи бўлиб сўзга чиққан инженер ўртоқ Шишкин бундай дейди;

— Греция реакционерлари жаҳондаги миллионлаб соф виждонли кишиларнинг қатъий талаблари билан ҳисоблашмай, Манолис Глезос ва бошқа грек ватанпарварлари устидан шармандали ҳукм чиқардилар. Бу, уларнинг Грецияда тобора кенгайиб бораётган демократик ҳаракатни бўғиш, тинчлик ва демократия, озодлик учун курашаётган ватанпарварларни қўрқитиш йўлида қилган ҳатти-ҳаракатларидир. Аммо улар қанчалик уринмасинлар озодликни севувчи меҳнатсевар грек ватанпарварларининг интилишларини бўға олмайдилар.

— Биз грек ватанпарварларини озод қилиш учун астойдил курашаётган жаҳон прогрессив жамоатчилиги билан биргамиз, — дейди слесарь ўртоқ Солитдинов, — Манолис Глезос ва унинг ўртоқларини дарҳол турмадан бўшатишни қатъий талаб қиламиз.

Митингда қолипчилар бригадири М. Кусков, планчи Овруцкая ва бошқа ўртоқлар ҳам чиқиб сўзладилар. Бир овоздан қабул қилинган резолюцияда Афина ҳарбий трибуналининг ўзбошимчалик билан чиқарган ва ҳеч қандай асосга эга бўлмаган ҳукми қаттиқ қораланди. Митинг қатнашчилари Греция короли Павел I га Манолис Глезос ва бошқа демократларни дарҳол озод қилишни талаб этиб телеграмма юбордилар.

Норозилик митинглари «Ўзбекхиммаш» заводи ва бошқа корхоналарда ҳам бўлиб ўтди.

В. ПРИШЧЕПА.

Ҳақиқат тантана қилиши лозим!

Қорасув районидаги колхоз ва совхоз далаларининг меҳнаткашлари Манолис Глезос ва унинг тинчлик ва демократия учун курашдаги ўртоқлари ғайри қонуний равишда турмага қамалганлиги тўғрисидаги хабарни ғазаб билан эшитдилар. Реакциянинг ўзбошимчалиги муносабати билан реакционерларнинг қонунга хилоф ҳаракатларига қарши норозилик митинглари бўлиб ўтди.

Ленин номли колхоз аъзоларининг митингида сут соғувчи З. Комилова сўзга чиқиб, бундай деди:

— Эркин совет кишиларининг қалби ҳақиқат йўлида, Греция халқини ҳимоя қилиш йўлида жафо чекаётганлар билан биргадир. Бизлар ҳаммамиз Афинадаги судни диққат билан кузатиб бордик. Бу судда Глезос ва унинг дўстлари гуноҳсиз эканлиги тамомила аён бўлди. Лекин тинчлик ва демократия душманлари ҳақиқатдан қўрқиб қолдилар ва ҳақиқат ҳимоячиларини турмага қамаб қўйишни афзал кўрдилар. Грек халқининг содиқ ўғил ва қизлари озод қилинсин!

— Жосуслик тўғрисидаги афсона чиппакка чиқди, — деди ферма мудири К. Йўлдошев. Иғвогарлар тўқиб чиқарган уйдирмалар уларнинг авторларини фош қилди. Аммо Грециядаги ҳукмрон доиралар реакционерларни қоралаш ўрнига Глезосни ва унинг ўртоқларини, ўз ватанининг бахт-саодати ва мустақиллиги йўлида актив кураш олиб борган кишиларни турмага ташлашни афзал кўрдилар. Ватанпарварлар озод қилинсин! Халқ хоинларига лаънат!

Свердлов номли колхозда бўлиб ўтган митингда колхоз правлениесининг раиси М. Исмоилов сўзлади.

— Жаҳоннинг демократик кучлари Манолис Глезос устида пайдо бўлган ўлим хавфини даф этдилар,— деди, у.—Эндиликда ватанпарварларнинг тамомила озод қилинишига эришиш учун курашиш соф виждонли ҳар бир кишининг муқаддас бурчидир. Глезоснинг айби фақат шундаки, у ўз ватанини севади, ўз халқининг бахт-саодати ҳақида ўйлайди.

Митингларнинг қатнашчилари Греция короли Павел I номига телеграммалар текстини қабул қилиб, Глезос ва унинг ўртоқлари дарҳол озод қилинишини талаб этдилар. (ЎзТАГ).

Москвада бўладиган Халқаро кинофестиваль олдидан

3 августда Москвада киносанъати байрами — Халқаро кинофестиваль бошланади. Кремль театрида ва Марказий Кино уйида, «Форум» ва «Ударник» кинотеатрларида, В. И. Ленин номли стадион залларида фестиваль қатнашчилари ва москваликлар 50 мамлакатнинг, шу жумладан Англия, Франция, Хитой Халқ Республикаси, Италия, Австриянинг фильмларини томоша қиладилар.

Франциядан келадиган меҳмонлар орасида санъатшунос ва кино тарихчиси Жорж Садуль, кинорежиссёрлар Анри Жорж Клузо ва фестиваль программасига кирган «Ҳукм» фильмининг постановкачиси Жан Валер бўладилар. Шу картинада бош ролни ижро этувчи, «Сиҳрчи» фильмидан совет кинотамошабинларига маълум бўлган Марина Влади, Австриянинг машҳур киноартисткаси, «Ножўя никоҳ» картинасида бош роллардан бирини ижро этувчи Паула Вессели ҳам Москвага келадилар.

Италия делегацияси составида — кинорежиссёр Камилло Мастрочинкве, артистка Элеонора Росси Драго ва бошқа кинематографчилар бор.

Шу кунларда Москвага фестиваль қатнашчилари, жюри аъзолари ва меҳмонлар келиб турибди. Ҳозиргача пойтахтимизга болгариялик режиссёр Генчо Генчев, Хитой Халқ Республикаси бош кинопрокатининг бошлиғи Чэнь Шоу-мэнь, Германия Демократик Республикаси делегациясининг секретари Фрай Зернер етиб келдилар. 29 июлда Корея Халқ Демократик Республикаси, Мўғулистон Халқ Республикаси киноарбоблари делегациялари келган эдилар. (ТАСС).

ТАНҚИД ВА ТАҚРИЗ

Совет Ўзбекистони саноати юксалишда

Ўзбек халқи Коммунистик партия раҳбарлигида ва улуғ рус халқининг оғаларча ёрдами туфайли қисқа вақт ичида республикада биринчи даражали илғор социалистик саноатни вужудга келтирди. Ўзбекистонда йирик саноатнинг барпо этилиши ва унинг ривожланиши масалаларига бағишланган бир қанча брошюралар ва мақолалар ёзилди. Булар ичида иқтисод фанлари кандидати Ш. Н. Ўлмасбоевнинг Совет Ўзбекистони саноати ривожланишига бағишланган китоби[1] алоҳида диққатга сазовордир.

Ўртоқ Ўлмасбоев ўз китобида Ўзбекистонда социалистик саноатнинг ривожланиш тарихига батафсил тўхталиб ўтади. Автор Ўзбекистон саноатининг ривожланишини социалистик қурилишнинг турли босқичлари бўйича архив материалларидан кенг фойдаланиб, анча дуруст ёритиб берган. Ўртоқ Ўлмасбоев китобининг муҳим илмий қиммати яна шундаки, автор социалистик саноатнинг ривожланишига хос бўлган умумий қонуниятларни кўрсатибгина қолмай, уларнинг Ўзбекистон шароитида бўлган алоҳида хусусиятларини таъкидлаб ўтади.

Автор статистик маълумотларни группалаб ва системаларга бўлиб, қарийб 40 га яқин жадваллар асосида Ўзбекистон саноатининг ҳозирги кунгача ривожланиш тарихини кўрсатиб беради.

Китоб етти бобдан иборат бўлиб, биринчи бобда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси ва Совет ҳокимиятининг саноатни социалистик асосларда қайта қуриш тўғрисидаги биринчи тадбирлари ва бу тадбирларнинг амалга оширилиши масаласига кенг тўхтаб ўтилади. Автор бу бобда ишлаб чиқариш ва тақсимот устидан ишчи контроли ўрнатишнинг форма ва методлари тўғрисида тўхталиб, бу соҳада саноатни миллийлаштиришнинг хусусияти ва аҳамиятини кўрсатиб беради.

Ўртоқ Ўлмасбоев Туркистонда пахта тозалаш саноатини миллийлаштирилишининг мамлакат тўқимачилик саноатининг ривожланиши учун жуда катта аҳамиятга эга бўлганлигини алоҳида қайд қилиб ўтади.

Китобнинг иккинчи бобида ажнабий ҳарбий интервенция ва граждан уруши йилларида Туркистон саноатининг аҳволини анализ қилиб беради.

Китобнинг учинчи бобида Ўзбекистонда саноатни тиклаш процесси ва унинг ўзига хос хусусияти ёритилган. Автор Ўзбекистонда саноатни тиклаш, Совет Иттифоқининг марказий районларга қараганда анча узоққа чўзилганлигини илмий асосда ёритиб берган.

— Саноатни тиклашнинг узоққа чўзилиб кетишига сабаб, — деб таъкидлайди автор, — Туркистонда граждан урушининг узоқ давом этганлиги ва шунингдек ўлканинг ҳаддан ташқари иқтисодий жиҳатдан қолоқ бўлганлиги, ишчилар синфининг жуда оз эканлиги ва ўзининг ишлаб чиқариш техник интеллигентларининг йўқлигидир.

Китобнинг тўртинчи бобида Ўзбекистон саноатининг биринчи беш йиллик даврида ривожланиши баён қилинади. Ўртоқ Ўлмасбоев Ўзбекистон саноатининг ривожланиши тўғрисида гапириб, саноатни ривожлантириш учун сарф қилинган капитал маблағнинг асосий қисми оғир саноатни ривожлантириш учун сарфланганлигини мисоллар билан кўрсатиб беради. Кейинги бобларда Ўзбекистон меҳнаткашларининг Коммунистик партия раҳбарлигида Ўзбекистонда социалистик саноатни ривожлантириш учун қилган буюк ишлари тўғрисида ва республика саноатининг мисли кўрилмаган тез суръатлар билан ривожланганлигини статистик материаллар асосида ёритилади.

Автор статистик материалларни анализ қилиб, беш йилликлар даврида Ўзбекистон саноатининг ривожланиш суръатлари, СССРнинг марказий районларига нисбатан юқори бўлганлигини таъкидлаб ўтади.

Китоб автори меҳнат унумдорлигининг узлуксиз ўсиши социализмнинг моддий-техника базасини яратишда ҳал қилувчи омил эканлиги тўғрисидаги Лениннинг доҳиёна кўрсатмаси Ўзбекистон саноатини ривожлантиришда янада яққол исботланганлигини кўрсатиб ўтади. Республикамиз саноатининг жадаллаб ўсишида узлуксиз техника прогресси, социалистик мусобақа, ишчилар синфи моддий манфаатдорлиги катта роль ўйнади.

Коммунистик партия ленинча доно миллий сиёсатни оғишмай амалга ошириши натижасида Ўзбекистонда миллий ишчилар синфи вужудга келди. Ўзбекистонда ишчилар синфи фақат сон жиҳатдан ўсибгина қолмасдан, балки уларнинг маданий савияси ва меҳнат малакалари юксалиб бормоқда. Ўртоқ Ўлмасбоев республикамизнинг индустриал ривожланиши натижасида социализмнинг моддий-техника базасини яратиш процессини ишчи кучининг кенгайтирилган такрор ишлаб чиқариш процесси билан боғлиқ ҳолда текширади. Автор жуда бой архив материалларига таяниб, Ўзбекистонда социалистик индустрлаш, хўжаликнинг социал укладлари ўртасидаги кураш социализм фойдасига узил-кесил ҳал бўлганлигини таъкидлаб ўтади.

Урушдан кейинги йилларда Ўзбекистон саноати яна шахдам қадамлар билан ривожланди. Республика саноатининг ялпи маҳсулоти 1950 йилда 1940 йилга нисбатан 83 процент кўпайди. Урушдан кейинги даврда саноатнинг шундай тез суръатлар билан ўсишида партиямиз томонидан амалга оширилган саноат ва қурилиш ишларини бошқаришни қайта қуриш каби муҳим тадбирлар катта роль ўйнади. Ўртоқ Ўлмасбоев бу масалани ҳартарафлама пухта ва далиллар билан кўрсатиб беради.

Ўзбекистон саноати эндиликда ўз маҳсулотини қардош республикаларгагина эмас, шу билан бирликда бошқа социалистик мамлакатларга ҳам чиқармоқда. 1957 йили Ўзбекистон ўз саноат маҳсулотини 41 мамлакатга юборди. 1956 йили республикамиз жон бошига ип газламалар етиштириш соҳасида Франция, Япония ва Туркия каби мамлакатлардан ўзиб кетди.

Ўзбекистон социалистик саноати эришган бу тарихий ютуқлар В. И. Лениннинг қолоқ мамлакатлар илғор мамлакат ишчилар синфининг беғараз ёрдами билан капитализм босқичини четлаб ўтиб, социализмга ўта олади деган доҳиёна таълимотининг ҳаётбахш эканлигини яна бир карра исботлайди. Ўлмасбоев китобида бу масала ҳам дуруст ёритиб берилган.

Ўртоқ Ўлмасбоев китобининг бундай ютуқлари тўғрисида жуда кўп мисоллар келтириш мумкин. Шу билан бирга бизнинг фикримизча, китобда баъзибир камчиликлар ҳам бор. Китобнинг Ўзбекистон саноатининг биринчи ва иккинчи беш йилликлар даврида ривожланишига бағишланган боблари схематик равишда ёзилган. Биз яна авторнинг биринчи беш йилликлар даврида оғир саноатнинг енгил саноатга нисбатан илғор суръатлар билан ривожланишини Ўзбекистонга хос алоҳида хусусиятга эга деб чиқарган хулосаси билан ҳам келиша олмаймиз. Фактлар шуни кўрсатадики, бундай ривожланиш фақатгина бизнинг республикамиздагина мавжуд бўлмасдан, шунингдек умумиттифоқ ва Ўрта Осиё республикаларида ҳам мавжуд бўлган.

Китобнинг айрим боблари ҳаддан ташқари ҳар хил фактлар ва рақамлар билан тўлиб-тошган. Китобда келтирилган кўп миқдордаги сиёсий иқтисод тарихига оид материаллар ва социалистик мусобақа ҳақидаги фактлар ортиқчадир. Иқтисодий тарихга бағишланган китобда унча аҳамиятга эга бўлмаган фактларни ҳаддан ташқари кўп келтираверишкитобнинг салмоғини пасайтиради, албатта.

Шунингдек, китобда айрим масалалар такрор ҳолда тасвирланади. Масалан, Ўзбекистон саноатининг Октябрь революциясига қадар бўлган аҳволи китобнинг кириш қисмида ва учинчи бобида такрорланади.

Совет Ўзбекистони саноатининг 1917 — 1958 йиллар мобайнида ривожланишини ўз ичига олган ўртоқ Ўлмасбоевнинг бу китоби юқорида биз кўрсатиб ўтган айрим камчиликларга қарамасдан Ўзбекистон тарихи, экономикаси ва айниқса унинг социалистик саноати ривожланиш тарихини ўрганишда муҳим манба ҳисобланади. Бу монографик асар ўзбек тилида ҳам босиб чиқарилиши керак.

С. ҒУЛОМОВ,
А. ЎЛМАСОВ,
Ҳ. СЛИВА,
Иқтисод фанлари кандидатлари.

[1] Ш. Н. Улмасбоев, Историко-экономический очерк. Промышленное развитие Советского Узбекистана. Государственное издательство Узбекской ССР, Ташкент, 1958 г.

А. П. Чехов туғилган куннинг юз йиллиги олдидан

1960 йил 29 январда улуғ рус ёзувчиси А. П. Чехов туғилган кунга юз йил тўлади. СССР Ёзувчилар союзидан хабар берилишича, юбилейни ўтказувчи Бутуниттифоқ комитети тузилган. Комитет составида ёзувчилар, театр ходимлари, СССР Рассомлар союзининг вакиллари, Москва ва иттифоқчи республикаларнинг маданият арбоблари бор. Комитетнинг раиси — СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари К. А. Фединдир.

Комитет Москвада, иттифоқчи республикаларнинг пойтахтларида, мамлакатнинг шаҳар ва қишлоқларида юбилейни ўтказиш юзасидан амалга ошириладиган тадбирларнинг кенг планини ишлаб чиқмоқда. (ТАСС).

АҚШ вице-президенти Р. Никсон Уралда

СВЕРДЛОВСК, 30 июль. (ТАСС). АҚШ вице-президенти Р. Никсон ва унинг ҳамроҳлари бу ерда икки кундан бери меҳмон бўлиб турибдилар. Улар совет кишиларининг турмушига зўр қизиқиш билан қараб, корхоналарни ва маданият муассасаларини бориб кўрмоқдалар.

Бугун Р. Никсон ва унинг ҳамроҳлари Ўрта Урал саноати билан танишдилар. Улар автомашиналарга тушиб, Первоуральск шаҳрига бордилар ва Ново-Трубний заводининг цехларида бўлдилар.

Автомашиналар колоннаси Первоуральскдан жўнаб кетиб, Свердловскдан 70 километр ғарбда жойлашган Дегтярск кончилар шаҳрига томон йўл олди. Дегтярск — Уралда мис рудаларининг энг йирик конларидан биридир. Р. Никсон ва америкалик бошқа меҳмонлар шахтага тушдилар. Улар мис рудаларнинг қазиб чиқарилиши билан танишдилар. Бу ерда руда чиқариш ишлари юксак даражада механизациялаштирилган.

Р. Никсон ана шу сафар вақтида Европа билан Осиё чегарасидаги обелиск олдида тўхтади.

Вице-президент ва унинг ҳамроҳлари кечқурун Свердловскка қайтиб келдилар.

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

Савдо комиссияси яхши ишламаётир

Июль—август ойлари ғўза парваришининг энг қизғин ва ҳал қилувчи даврларидир. Азамат пахтакорларимиз бу даврнинг кундузидан ҳам, кечасидан ҳам унумли фойдаланиш учун далаларда мардона меҳнат қилмоқдалар. Ана шу далада тер тўкиб, енг шимариб куч сарфлаётганларга қанча ғамхўрлик қилинса, қанча хизмат кўрсатилса ҳам озлик қилади.

Янгийўл районидаги Калинин қишлоқ Советининг яқинда бўлган VII чақириқ III сессиясида меҳнаткашларга кўрсатилаётган савдо хизматининг аҳволи яхши эмаслиги кўрсатилди. Советнинг савдо бўйича доимий комиссияси қишлоқ совети территориясидаги савдо тармоқларининг иши устидан етарли назорат қилмаётир. Бу комиссиянинг раиси депутат ўртоқ Аҳмаджон Умаров тузилган план асосида иш олиб бормаётир. Комиссия аъзолари магазинларнинг иши билан қизиқмайди. Шунинг учун қишлоқ совети территориясидаги 7 магазиндан кўпчилиги ойлик, квартал савдо планларини бажармай келмоқда. Айниқса Карл Маркс номли колхоз марказидаги сельмагдан кўпгина харидорлар ранжиб чиқадилар. Сельмаг мудири ўртоқ Каримов эса колхозчиларнинг талаби билан ҳисоблашмайди. Кўп вақт магазин кечикиб очилади. Магазиннинг иккинчи квартал планини фақат 47 процент бажарганлиги ҳам бежиз эмас. Бу магазин ходимларининг ўз вазифаларига совуққонлик билан қараётганликлари натижасидир. Карл Маркс номли, Фрунзе номли колхоз далаларида кўчма дўконлар деярлик кўринмайди. Айниқса бу колхозларнинг «Правда», «Петров» каби узоқ участкаларида яшовчи аҳолига зарур бўлган саноат ва озиқ-овқат махсулотлари ўз вақтида етказилмайди.

«Партия XVIII съезди» сельпоси (раиси ўртоқ Шамсиева) ташкил қилган иккита кўчма дўкон турли баҳоналар билан далаларни айланмаётир. Кўчма дўкон сотувчилари Асадулла Набитоев, Рихсибой Салимбоевлар эса план орқасидан қувиб, далага чиқиш ўрнига бозор кунни пойлайдилар.

— Халқимизнинг турмуши фаровон бўлган сари,—деди сессияда сўзга чиққан депутат ўртоқ Баҳриниса Нурматова,—унинг талаби ҳам ортиб бормоқда. Эндиликда қишлоқ магазинларида қанд, чойгина эмас, балки телевизор, электр дазмол, винтелятор, холодельник каби электр асбоблари, қурилиш материаллари ҳам сотилиши лозим. Лекин қишлоқ магазинларида электр учун энг зарур бўлган буюмларни топиш амримаҳол. Лампочка, спираль каби бир икки материалдан бошқа ҳеч нарса йўқ. Ўнлаб янги уйга кўчиб кираётган колхозчилар электр буюмларини шаҳардан ёки бозордан сотиб олишга мажбур бўладилар.

— Ҳосилга-ҳосил қўшиш учун тинмай курашаётган ишчиларга, колхозчиларга,—деди депутат Тосбонов,—ҳар куни янги нон ёки булочкалар етказиб бериш керак. Куни билан далада ишлаган хотин-қизларимизнинг рўзғор ишларини енгиллатиш керак-ку, ахир. Савдо ходимлари ҳам, комиссия аъзолари ҳам бу муҳим масалага етарли эътибор бермай келмоқдалар.

Сессияда сўзга чиққан депутатлардан Султонов, Бойсеидов ўртоқлар ҳам сельпо хизматчилари ва савдо комиссиясининг ишларидаги камчиликларни қаттиқ танқид қилдилар.

Сессия яқин кунлар ичида қишлоқ аҳолисига савдо хизматини яхшилаш, савдо комиссиясининг иш фаолиятини активлаштириш ҳақида қарор қабул қилди.

Б. МИРЗААҲМЕДОВ.
В. БОБОХОНОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Колхозимизга қачон электр келади"

Фарҳод ГЭСидан Бўка районига электр линияси тортиб келтиришда актив иштирок қилган «Октябрь 40 йиллиги» колхози аъзолари электр қувватидан маҳрум эканлиги, электр симлари колхозга келиб етишига 500 метр қолганда тўхтатиб қўйилгани тўғрисидаги хабар юқоридаги сарлавҳа билан газетамизнинг шу йил 7 июнь сонида босилган эди.

Бўка район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Р. Қодиров редакцияга жавоб бериб, хабар юзасидан кўрилган чоралар натижасида электр линияси «Октябрь 40 йиллиги» колхозига келтириб етказилганини, бироқ уни ишга тушириш учун зарур бўлган трансформаторнинг колхоз томонидан Ташреснинг ремонт ишлаб чиқариш корхонасига ремонт қилиш учун топширилгани, бу корхона эса трансформаторни ремонт қилишни чўзаётганини маълум қилган эди.

Редакция ремонт ишлаб чиқариш корхонасига мурожаат қилганида, корхона директори ўртоқ Абдумаликов трансформаторнинг ремонти тезлаштирилиб шу йил 30 июнда колхозга топширилганини билдирди.

„Алоқаси йўқ алоқа бўлими"

Газетамизнинг шу йил 11 июль сонида юқоридаги сарлавҳа билан босилган хабарда Бўка районидаги телефонларнинг ёмон ишлаётганлиги, район алоқа бўлимининг мудири ўртоқ Бобожоновнинг телефон алоқасини яхшилаш юзасидан ҳеч қандай амалий тадбирлар кўрмаётганлиги, алоқа бўлимига келтирилган телефон аппаратининг бир йилдан буён ўрнатилмаганлиги танқид қилинган эди.

Область алоқа бошқармасининг бош инженери ўртоқ Ложиннинг редакцияга хабар қилишича, газетада кўрсатилган камчиликлар тўла тасдиқланган. Бўка район телефон станциясини реконструкция қилиш ишлари бошлаб юборилган. Районда яқин кунларда ярим автомат телефон станция ишга туширилади.

Адабиёт саҳифаси

Мақсуд ШАЙХЗОДА

ШУ МАСЪАЛА

(«Еттилар» номли шеърлар сериясидан)

Икки гапнинг биттасида —
«Шу масъала»... «Шу масъала».
У қанақа масъала?
Дейдиларки, бўлак ҳамма вазифа
Монанд бўлса мушмамга,
Бу масъала:
Машъала...
У қанақа масъала?
Докладларнинг
Ҳаётпарвар тезислари,
Қўшиқлар нақароти,
Бир кун шаҳар бўладиган
Бўз ерлар адреслари,
Йиллар муқаддароти —
«Шу масъала»,
«Шу масъала»!
У қанақа масъала?
Гўё эллик асрнинг,
Юз элликта наслнинг
Авлодлардан авлодларга
Кўчиб келган мероси —
«Шу масъала»
«Шу масъала»!
У қанақа масъала?
Жаҳоннинг кечасидан
Туғилган эртанги кун
Худди шунга ҳавола.
Дўстим тингла,
Ва англа!
Сенга уйқу бермас севгинг,
Ташвишинг, изтиробинг,
Ўқилган қиссаларинг,
Ўқимаган китобинг,
Сенинг уйинг ва хизматинг,
Ойлигинг,
Дўстлар аро саховатинг,
Либосинг,
Чиройлигинг —
Ҳар бири кўп зўр масала,
Кунларингга жўр масала...
Аммо бу-чи:
Соатларнинг,
Ҳафталарнинг ва йилларнинг
Чин бурчи —
Бир масала...
Масалаки, ҳамма бахтлар,
Умрлар
Бу масала хамиридан
Ясалар.
Масъалалар масъаласи,
Бари, шунга қаратилар
Ихтирочи ҳавсаласи,
Ишқи билан яратилар
Яхшиликлар ашуласи
«Шу масъала»,
«Шу масъала»!..
У қанақа масъала?
Асрнинг бош масъаласи,
Замон сўзи,
Яхшиликнинг нур-кўзи
Дунёнинг чин масъаласи,
Бугунги кун масъаласи —
Тарихларнинг улуғвор
Рўзномасида
Унга бордир битта исм:
— Коммунизм!

Фестиваль қўшиғи

Биз ёш авлод таратишиб
Шуҳратимиз донгини,
Куйлашамиз ҳур ёшликни,
Чин дўстликнинг тонгини.
Қалбда шодлик тўлиб-тошиб
Саф тортишиб борамиз,
Турли чаман гулларимиз
Дилдек яқин орамиз.
Иноқликда ўтар доим
Ғалабамиз тўйлари,
Қалбимиздан қайнаб чиқар
Ёшлик-баҳор куйлари.
Қиз-йигитлар қўл ушлашиб
Тинчлик мадҳин куйларкан,
Дўстлигимиз меҳри билан
Томирларда ўйнар қон.
Тинч ҳаётни гуркиратиб,
Яшнатамиз дунёни,
Биз халқларнинг фарзандимиз,
Тинчликнинг қиз, ўғлони.

Ҳаким ХЎЖАЕВ.

Денгизлар қиссасини,
Ўқиб дарё бўйида,
Мардлик ҳикоясини
Куйлаймиз халқ куйида.
Бағрингдамиз, олтин ёз!
Дам оламиз қувнаймиз.

Ҳар ерда гул паёндоз,
Ўйнаб-кулиб яйраймиз.
Коммунизм асрининг,
Биз эрка фарзандимиз.
Келажакнинг қасрини,
Боғбондай пайвандимиз.

ЙЎЛИНГ ОҚ БЎЛСИН

Қуюн ёндиради. Боссанг оёқни ҳам
Нақ жиз этиб узиб олгудайин ер.
Ҳўв ана узоқда йиқилиб ётган
Кенжа фарзандини кўрди Ғанишер.

У ота-ку, ахир! Бирдан жиғ этди юрак,
Куюб-пишиб унга чопди жонсарак.
Ўрнидан турғизиб қўйди. Манглайидан
Ариқдаги сувга тер томди чак-чак.

— Билмай қолсам борми... бош чайқади: ҳай-ҳай...
Сувчидан ўпкалаб, тутоқди.
Наҳот кўрмаса-я? Ғўза кўсагига
Фарзанд кўзларига боққандай боқди.

Гўё шу кўсакда — шу кўзларда ҳозир
Кўриб турди порлоқ эртасин.
Гўё шу кенжа-и елпиб турди унинг
Юрт бурчини [illegible]лган чапдаст елкасин.

Шу кенжаси унинг келажаги учун,
Ше[illegible] шуҳрати учун яради.
Эртани кўрсатиб, қизил байроқ бўлиб,
Осмон оламидан — ойдан қаради.

Шонли постда туриб, бир қиз, беш ўғлим бор,
Еттинчиси пахта деган отани
Етти йиллик йўлга йўллар экан бугун
Унга оқ йўл тилар она-Ватани.

Ҳосилдан муродинг ҳосил бўлсин дер,
Йўлинг оқ бўлсин дер, йўлинг оқ бўлсин.
Осмондай далангда кўздай кўсакларинг
Осмон юлдизидай бесаноқ бўлсин.

ШУНҚОР.

„Ихлос" романи ҳақида

Ёзувчи Иброҳим Раҳимнинг «Ихлос»[1]) романи социалистик колхоз тузумини мустаҳкамлаш темасига, мўл пахта ҳосили етиштиришда илғор агро-биологик усуллар ва комплекс механизациянинг афзалликларини бадиий тасвирлашга бағишланган асардир.

Романда Фарғона водисидаги Каттақишлоқлик миришкор пахта усталарининг пахтачиликни ривожлантириш йўлида олиб борган актив курашлари, турли фикрдаги кишиларнинг колхозларни йириклаштиришга бўлган ҳар хил муносабатлари акс эттирилади.

Асарнинг бош қаҳрамони райком секретари Саодат Муродовадир. Ёзувчи Саодат Муродованинг кенг ҳаёт йўлини ва унинг дунёқарашидаги такомилланиш процессларини тўлиқ тасвирлашга ҳаракат қилган. Саодатнинг районга раҳбар бўлиб келишининг асосий сабаби иқтисодий ва маданий жиҳатдан оғир аҳволга тушиб қолган район колхозларининг экономикасини юксалтиришга ўз ҳиссасини қўшиш эди.

Муродова районга келган кундан бошлаб, кўп қийинчиликларга дуч келади. Чунки, бу районнинг «активлари ҳар хил, баъзилари сал гуруҳбозроқ бир-бирини кўролмайди... Ўзидан чиққан ёқмайди, юқоридан келганни сигдирмайди...» Муродова эски усул тарафдори бўлган МТС директори Берди Зуннунов ҳақида кўп асосли гаплар эшитади, ёшликда Фарғонада ўзи билан Зуннунов ўртасида бўлиб ўтган воқеаларни хотирлайди ва у бундан қуйидагича хулосалар чиқаради: «Кўнгўли қоралиги қолмабди-да!.. Сут билан кирган, жон билан чиқади... Уни дарҳол ишдан четлатиш керакми?— Зуннунов Янгичеклик, маҳаллий кадр... Яхши бўлса ошини ер, ёмон бўлса бошини.., Курашга тайёр бўл, Саодат, йўлингда ғов, қаршингда рақибинг...» (8 бет).

Давронов раҳбарлик қилган даврда район хўжалиги фақат бир йил пахта планини бажарди, бироқ устма-уст икки йил планни бажаролмай қолган эди. Район партия конференциясида гап ана шу масалага бориб етганда, Зуннунов конференция делегатларига Давроновнинг партиявий иш методига, айниқса, Комил Одилов раис бўлган «Коммунизм» колхозида тажриба учун тор қаторлаб шахмат усулида ўн гектар ерга чигит эктирганига қарши гапиради ва буни қаттиқ қоралайди. Давронов пайининг қирқиш сабаби ҳам, асосан, ана шундан иборатдир. Пахтачиликда юзага чиққан бу янгилик ва эскилик ўртасидаги тўхтовсиз курашни Саодат аста-секин партия ходимига хос дид билан пайқаб боради. Райондаги жиддий, бироқ тезроқ олдини олиш керак бўлган вазиятни Саодат Муродова чуқур ва пухта ўрганишга киришади. Икки оқим курашининг заминида пахта ҳосилдорлигини оширишдаги мавжуд янгиликнинг ва бу янгиликка ихлос қўйганларнинг тақдири хавф остида қолганини бартараф қилиш кераклигини сезиб, унга нажот беришга, келажаги порлоқ бу методни жон-дил билан қувватлашга аҳд қилади. Ёзувчи асарнинг асосий қаҳрамони бўлган Саодатнинг мураккаб масалаларда ҳам коммунистга хос матонатини, мустаҳкам иродасини ёрқин бўёқлар орқали тасвирлайди.

Иброҳим Раҳим асарнинг ижобий ва салбий персонажлари ўртасидаги жиддий тўқнашувларни, ўткир қарама-қаршиликлар ва зиддиятларни типик ҳаётий деталлар воситасида бадиий тасвирлаган. Бунга Катта қишлоққа жойлашган «Коммунизм», «Олға», «Қизил куч» колхозларини ягона бир йирик колхозга айлантириш процессини мисол қилиб олиш мумкин.

Чигитни квадрат-уялаб экиш усулининг вужудга келиши айрим қолоқ фикрли шахсларнинг кучли қаршилигига дуч келди, ҳатто уларнинг қаршилиги натижасида маълум давргача рўёбга чиқмади. Пахтачиликдаги бу янги усул ана шундай зиддиятлар заминида улғайди ва ғалаба қилди. Бу кураш процессида янгилик тарафдорлари ҳам ҳар томонлама ўзгарди. Уларнинг ҳаёт ҳодисаларига бўлган муносабатлари кескин тус олди, табиат стихияси устидан ҳукмронлик қилишга интилишлари ҳам кучайди, инсоннинг ҳаётий манфаати йўлида хизмат қилиш, келажакка ишонч билан қараш туйғулари мустаҳкамланди. Образлар характеридаги бу ўзгаришлар асарда ёзувчи томонидан ҳаққоний ва жозибали баён этилгандир.

Ёзувчи образлар тилини индивидуаллаштиришда, уларнинг характерларини очишда, ўзларига хос хусусиятларни конкретлаштиришда жуда кўп халқ мақоллари, маталлари, аския сўзларидан усталик билан фойдаланган.

Бироқ ёзувчи Иброҳим Раҳим ўзининг ана шу ижодий изланиш процессида, хусусан асар ғоявий йўналишининг янада мукаммалланиши ва силлиқланишида баъзи камчиликларга ҳам йўл қўйган. Жумладан, китобдаги айрим жойларда Дадажон ака образида ортиқча сергаплик, эзмалик сезилади. Бунга унинг колхоз чорва ишлари оғир аҳволга тушиб қолганини райком секретари Муродовага айтиш воқеаси мисол бўла олади. Бу воқеа китобнинг 41-саҳифасидан 60-саҳифасигача чўзилиб кетган.

Иброҳим Раҳим ўз асарида меҳнатсевар ўзбек пахтакорларининг қўл меҳнатини енгиллатиш учун партия ва давлат томонидан амалга оширилаётган техникадан унумли фойдаланиш каби муҳим тадбирларни тема қилиб олган ва ўзининг бу ижодий меҳнати билан ўзбек совет адабиётининг яна бир асар билан бойишига ҳисса қўшган.

Мамасодиқ ҲУСАИНОВ.

[1]) Иброҳим РАҲИМ. «Ихлос». Роман. ЎзССР Давлат бадиий адабиёт нашриёти. 1958 йил. Редактор И. Шамшаров.

Безориларга қарши кураш — жамоатчилик иши

Бундан ярим йил муқаддам КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети «Жамоат тартибини сақлашда меҳнаткашларнинг иштироки тўғрисида» қарор қабул қилдилар. Совет кишилари бу муҳим қарорни мамнуният билан кутиб олдилар. Чунки ҳаётимизга тобора кўпроқ сингиб бораётган бу қарор меҳнаткашларнинг осойишта турмуш кечиришларини таъминлаш билан бирга, кишиларни коммунистик руҳда тарбиялаш, социалистик қонунчиликни ва жамоат тартибларини мустаҳкамлашда халқ оммасининг ролини оширади. Жамоат тартибини сақлаш, гражданларнинг ҳуқуқини ҳимоя қилиш ва иззат-ҳурматини бажо келтириш мақсадида кўнгилли халқ дружиналари тузилди.

Маълумки совет кишиларининг катта кўпчилиги халқ ва Ватан фаровонлиги йўлида актив курашмоқда, ўз гражданлик бурчини сидқидилдан бажо келтирмоқда, социалистик жамиятда яшаш қоидаларига оғишмай амал қилмоқда.

Бироқ, юксак социалистик ахлоқли, меҳнатсевар кишилардан иборат бўлган мана шу катта оиламизда умумий ахлоқ қоидаларини менсимайдиган, турли ножўя хулқ-атвори ва қилиқлари билан кўпчиликни ранжитадиган, соф виждонли бегуноҳ кишиларни ҳақорат қиладиган шахслар ҳам йўқ эмас.

Эскилик сарқитларидан тамомила қутула олмаган ёки оилада нотўғри тарбияланган кишилар ҳалол меҳнат қилишга бўйинлари ёр бермайди, эл қатори яшашни, ҳамма учун умумий бўлган қонун-қоидаларга бўйсунишни ўзларига эп кўрмайдилар. Улар меҳнат қилмай, ўзгалар ҳисобига роҳат-фароғатда яшашни истайдилар. Меҳнатнинг қадрига етмаган киши эса ўз қадрига ҳам, бошқа кишиларнинг қадрига ҳам етмайди. У, кўнглига нима келса шуни қилади. Кўпинча ичкиликбозликка, шалоқ юришга берилиб кетади. «Кайф» қилиб олгач, у текканга тегади, тегмаганга кесак отади, жанжални пулга сотиб олади, муштлашишдан ҳам тоймайди.

Биз безорилик қилгани учун суд қилинган бир қанча кишиларнинг иши билан танишиб чиқдик. Безорилик қилиб қамалган бир қанча ёшлар билан суҳбатлашдик. Суд протоколларини ўрганиш ва жиноятчилар билан суҳбатлашиш натижасида биз бу ёшларнинг қандай қилиб жиноят йўлига кириб қолганликларини, нима сабабдан улар ўзларини бошқалардан, жамиятдан «устун» қўядиган бўлиб қолганликларини билиб олдик. Буларнинг ҳаммаси нотўғри тарбиянинг оқибатида келиб чиққан.

Ота-онасининг «эркатойи» бўлиб ўсган ва оқибатда безорилик қилиб Ўзбекистон ССР Жиноят Кодексининг 97-1 моддасига биноан суд жавобгарлигига тортилган бир ёш йигитчадан «меҳнат қилмаслан яшаб бўлмайди-ку, нега сиз фойдали меҳнатдан бош тортдингиз?» деб сўрадик. У бўлса, юзсизларча:

— Менинг ихтиёрим ўзимда. Хоҳласам ишлайман — хоҳламасам йўқ!— деб жавоб берди.

Олифтагарчилик қилиб, безаниб юрган ва жамоат тартибларини бузган йигитлардан бири «нега сиз ўзингизни бошқалардан устун қўясиз, кишиларга паст назар билан қарайсиз?» деб сўраганимизда, у бизга:

— Интизом, тартиб-қоидалар билан ишим йўқ. Ким хоҳласа риоя қилаверсин, мен таъбим нимани хоҳласа шуни қиламан...— деб жавоб берди.

Шулар сингари судланган кўп ёшлар билан эркин суҳбатлашиш ва баҳслашиш натижасида шунга иқрор бўлдикки, буларнинг кўплари ҳурмат ва қаҳрамонлик, инсоннинг қадри ва садоқати сингари тушунчаларни мутлақо нотўғри англайдилар. Уларнинг фикрича, жисмоний кучлилар, олифта кийинганлар, алдам-қалдам сўзларни чиройлик қилиб айта оладиганларгина ҳурматга сазовор кишилар. Кўпчилик ўртасида «жинига ёқмай қолган» бегуноҳ бир кишини ҳақоратлаш ёки уриш буларнинг фикрича қаҳрамонлик, жасорат... Хуллас бундай шахслар социалистик тушунчаларни, ҳақиқий инсоний ахлоқ қоидалари ва урф-одатларни худбинларча тасаввур қиладилар. Худбинлик, анархизм элементлари безорилик йўлдошидир. Булар буржуа ахлоқининг энг зарарли сарқитларидир. Ўзининг бир лаҳзалик хирси ёки ҳузур-ҳаловати деб кўпчилик манфаатига зарар етказиш безори учун ҳеч гап эмас. «Ҳамма одамларга, ҳаммасига тупурганман!» — Инсоний ҳис-туйғудан маҳрум безорининг шиори шу. Бекорчиликдан зерикиш орқасида у, кўчада ўткинчиларга шилқимлик қилади, қизларга тегишади, афишаларни йиртади, ёш ниҳолларни синдиради, тоза жойларни ифлос қилади, беибо сўзларни уялмай айтаверади, жанжал чиқаради, ҳатто пичоқлашишдан ҳам тоймайди.

Айтайлик, Маданият ва истироҳат боғида икки безори бир қизнинг ғашига тегди ёки бир безори ўтиб кетаётган чолнинг кўзойнагини тортиб олиб, «мазах учун» ариққа отиб юборди. Шу билан безорилар ўша бир қизни ва чолнигина ҳақоратладиларми? Биз кўпинча ўзимизга шу саволни бермаймиз. Безори ёнимизда турган кишини кўз олдимизда ҳақорат қилиш ёки жабрлаш билан бизни ҳам ҳақорат қилган бўлади-ку, ахир. Унинг бу қилмиши бизлар учун, жамиятимиз учун ҳам иснодку. Лекин баъзиларимиз мана шунга тушуниб етмаймиз ёки тушунсак ҳам, билатуриб индамаймиз. Бир ёки икки безори кўпчилик олдида бир кишини ҳақоратласа, кўриб турган кўпчилик унга бефарқ қараши билан безорининг қилмишларини маъқуллаган, унга мадад берган бўлади. Зарбага учрамаган безори бундан кейин яна каттароқ жиноий ишларга дадил бораверади. Шу билан бирга унга эргашадиган ёшлар ҳам топилиб қолади. Мана шунинг учун ҳам безори жамиятимиз учун мутлақо зарарли, хавфли элемент. Булар жуда озчиликни ташкил этади. Агар жамоатчилик, ҳар бир соф виждонли киши жамоат тартибларининг салпал бузилишига ҳам, ёшларнинг ножўя қилмишларига, ҳурматсизлик кўрсатишларига ҳам бефарқ қарамаса, безориларни тезда тугатиб юбориш, тарбиялаш мумкин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Майда-чуйда безорилик учун жавобгарликка тортиш тўғрисида» 1957 йил 4 январда эълон қилинган Фармони безориликка қарши курашни кучайтиришда катта роль ўйнади. Бу Фармон эълон қилинганидан кейин жамоатчиликнинг, милиция, суд ва прокуратура органларининг активлиги янада ошди. Майда-чуйда безорилик қилувчилар, жамоат тартиб-қоидаларини бузувчилар камайиб қолди.

Коммунистик жамият қурилиши кенг авж олдирилаётган ҳозирги пайтда жуда оз бўлса ҳам безориларнинг учраши жамиятимиз шаънига, бизларнинг шаънимизга мутлақо тўғри келмайдиган ҳолдир. Шуни эътиборга олсак, майда-чуйда безориликка қарши олиб борилаётган кураш қониқарли, деб бўлмайди. Бу ўринда айниқса баъзи корхоналар, муассасалар ва хўжалик ташкилотлари коллективларининг ичкиликбоз ходимларга нисбатан бефарқ қараётганликлари кишини таажжублантиради. Айрим партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг раҳбарлари, цех ва бригада коллективлари ўзлари билан бирга ишлаётган кишининг ишдан ташқари вақтда масталаст бўлиб юришига, ҳамиша сўкинишига, бировларнинг дилини оғритишига, ҳатто жиноий ишлар қилишига ҳам эътиборсизлик билан қараб келмоқдалар. Улар бундай кишиларни тийиб қўйиш милиция ва прокуратура ходимларининг иши, бизга кундалик планни бажариб турсак бас, бошқаси билан ишимиз йўқ, деб ўйлайдилар. Мутахассис сифатида ўз касбининг моҳир устаси бўлган айрим ходимларни эркалатиб юбораётган, улар ичкиликбозлик қилса ҳам, безорилик қилса ҳам ҳимоя қилиб келаётган ёки «иккинчи бундай қилманг» дейиш билан чекланиб келаётган, жиноий ишларни ҳам яширишга ботина оладиган раҳбар ходимлар ҳам йўқ эмас. Аслида мана шундай ходимлар безоридан ҳам хавфлидир. Буларни аёвсиз фош этиш, уларга қаттиқ зарба бериш партия, совет, комсомол ва бошқа жамоат ташкилотларининг асосий бурчидир.

Москва, Свердловск, Харьков, Сталино шаҳарларида безориликка қарши олиб борилаётган кураш тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, безориликни ва ичкиликбозликни тугатишда милиция ва суд эмас, балки жамоатчилик ҳал қилувчи роль ўйнайди.

Корхоналарда, қурилишларда, колхоз ва совхозларда, йирик муассасалар ва уй-жой бошқармаларида ҳамда маҳаллаларда халқ дружиналари тузиш жамоатчиликни текинхўрларга, безориларга ва бошқа шу сингари элементларга қарши курашга уюштириш ва сафарбар этишнинг энг қулай формасидир. Шунинг учун ҳам КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети бу Фармонни маъқулладилар ва уни қонун кучига киритдилар.

Одобли, иродали, актив жамоатчи ёшлардан тузиладиган кўнгилли халқ дружиналари гражданларнинг инсоний ҳуқуқларини, шон-шарафларини ҳимоя қиладилар, жамоат тартибининг сақланиши учун актив кураш олиб борадилар, социалистик яшаш қоидалари ва тартибларини бузувчиларга қарши қатъий курашадилар. Бу курашда уларни кенг меҳнаткашлар оммаси, милиция, суд ва прокуратура органлари қўллаб-қувватлайдилар.

Тошкентда юзларча мана шундай дружиналар тузилган. «Подъёмник» заводи, 1-пойафзал фабрикаси, Темир йўл транспорти инженерлари институти, Ўрта Осиё Давлат университети, Ўрта Осиё Политехника институти дружиначилари ўз вазифаларини садоқат билан бажариб, шаҳар меҳнаткашлари ўртасида катта ҳурмат қозондилар. Буларнинг ҳужумкорлик билан хайрлик иш қилаётганликларини кўрган минглаб ишчилар, студентлар, пенсионерлар кўнгилли халқ дружинасига кириш хоҳишини билдирмоқдалар.

Бу дружиналар ишини яхшилаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиш, уларга ҳар томонлама мадад бериш, ким ва қандай киши бўлишидан қатъий назар, безорилик қилган шахсларга қарши шафқатсиз бўлиш барча меҳнаткашлар ва жамоат ташкилотларининг юксак гражданлик бурчидир.

И. Б. СТЕРНИК,
юридик фанлар кандидати.

ҚОНДОШЛАР

Институтда хизмат қилиб, кўп йиллардан бери қон бериб келаётган бир группа врач ҳамширалардан (чапдан). Т. Г. Камаева, Т. Н. Сатаева, К. А. Крутилина, М. Эшонова, Л. Солихова ўртоқлар.

Жамики жонли мавжудотнинг ҳаракати, юриши, туриши, тириклиги учун дастлаб қон керак. Демак қон — ҳаёт суви. Аммо ҳаётда кутилмаганда бахтсиз ҳодисалар учраб қолади. Баъзан кўнгилсиз воқеалар рўй бериб, киши кўп қон йўқотади. Бундай пайтларда кишининг ҳаёти хавф остида қолади. Қудратли совет медицинаси бундай оғир пайтларда ҳам ёрдамга келади. Қон қуйиш билан жон талвасасида ётган беморнинг ҳаёти сақлаб қолинади.

Хўш, бу қон қаердан олинади? Бу қон ватанпарвар ажойиб кишиларимиз — донорларнинг соғлом танларидан олиб йиғилгандир. Улар бундай олижаноб хизматлари билан қанча-қанча кишилар, бемор оналар, қонсиз гўдаклар, ҳолсизланган кишиларнинг ҳаётини сақлаб қолиш каби шарафли ишга ҳисса қўшиб келаётирлар.

Уларнинг сафи тобора ортиб бормоқда.

— Республикамизда донорларнинг сони 125 мингдан ортиқ. Уларнинг 40 мингга яқини пулсиз қон беришади. Булардан ташқари яна 40 минг донор қон беришга тайёр,— дейди республика қон қуйиш институтининг директори ўртоқ С. Аъзамхўжаев.

Институтга кирсангиз бу илмий муассасада бир неча йиллардан бери хизмат қилиш билан бирга ўзлари ҳам қон бериб келаётган врач, ҳамшираларнинг кўпини учратасиз. Суратда сизга меҳрибон боқиб турган аёлларга бир назар ташланг-а, булар 10—20, ҳатто 30 йилдан бери шу шифобахш муассасада ишлаб ўз қонини неча-неча беморнинг ҳаётини ўлим хавфидан сақлаб қолиш учун сарфлаган камтар ва ватанпарвар кишиларимизнинг вакиллари.

— Соғлом киши учун қон беришнинг ҳеч қандай зарари йўқ. Ўзингиз кўриб турибсизку, бизлар қандай соғломмиз, дейди 30 йилдан бери донорлик қилаётган Т. Н. Сатаева.

Ҳақиқатан ҳам унинг анордек қизариб турган икки юзига ҳавас билан қарайсан киши.

Шуниси қувончлики, бу халқпарварлар қонларини бепул ўз ихтиёрлари билан берадилар. «Инсон саломатлигини сақлашдан ҳам олижаноб иш борми» дейишади улар.

— Институт ҳузуридаги стационарда 50 ўрин бор — дейди даволаш бўлимининг бошлиғи ўртоқ А. И. Костина.— Бўлимда буйрак, талоқ, асосан қон касаллигига дучор бўлган беморлар даволанади. Бу касалликларни даволашнинг янги-янги турларини топмоқдамиз. Профессор Гули Сулаймонова, медицина фанлари кандидати Ж. Эшонова сингари сафдошларимизнинг қон қуйиш соҳасидаги илмий ишлари диққатга сазовордир.

Шу пайтгача институтга олинган қонни узоқ вақт сақлаш проблемаси ҳал қилинмаган эди. Яқинда институтда қонни қуритадиган «ЮЗОФРА» маркали аппарат ўрнатилди. Бу аппаратда соатига бир литр қонни қуритиш мумкин. Иккинчи бир аппаратда қуритилган қонни узоқ вақт асраш мумкин. Бу қонларни истаган вақтда нормал ҳолга келтириш ва фойдаланиш мумкин.

Пойтахтимизда институтга қарашли 5 та қон қабул қилиш пункти бор. Улар йирик даволаш муассасаларига жойлашган. 3— туғруқхона ҳузуридаги пунктда қабул қилинадиган қон шу ерда даволанувчи қанча-қанча она ва болаларнинг соғлиги учун хизмат қилади.

Булардан ташқари институтда ташкил қилинган қон қабул қилиш кўчма бригадаси эса махсус машинада қишлоқ ва шаҳарларга бориб донорлардан қон олади.

Институтда қилинаётган улуғвор ишларни ҳар қанча мақтаса арзийди.

Ф. УСМОНОВА.

Қон қуритиш клиникасининг бошлиғи врач О. Д. Клюкина янги «Юзофра» машинасида қуритилган қонни кўздан кечирмоқда. Техник-механик Д. Е. Бердичевский қон сақлаш машинасининг ишини кузатмоқда. М. Нуритдинов фотолари.

БИЗНИНГ КАЛЕНДАРЬ

Жанговар атеист

(Дени Дидро вафот этганига 175 йил тўлди)

XVIII аср француз материалистлари философиядаги материалистик тенденцияни юқори поғонага кўтардилар. Улар буржуа революциясини ғоявий томондан тайёрлаб берган илғор ва жанговар дунёқараш яратдилар.

XVIII асрда материализм ва атеизмни ривожлантиришда француз энциклопедистларининг етакчиси, буюк француз маърифатчиси, ёзувчи, философ-материалист, жанговар атеист, француз буржуа революциясининг идеологи Дени Дидро катта роль ўйнади.

Д. Дидро 1713 йилда Франциянинг Лангре шаҳрида ўзига тўқ ҳунарманд оиласида туғилди. Отаси ёш Дидрони диний мактабга ўқишга берди. Дидро Лангре ва Париждаги католик коллежларида таълим олди.

1749 йилда Дидро «Кўрларнинг кўзи очиқларга насиҳат хати» деган биринчи материалистик асарини яратди. Бу асар черков ва попларнинг қаттиқ қаршилигига учради. Асар автори қўлга олиниб, Венсан қасрига қамалди.

Аммо бундай таъқиблар Дидрони қўрқитмади. У умрининг охиригача материалист ва атеист бўлиб қолди. Дени Дидро 1784 йил 31 июлда вафот этди.

Дидро философиясининг асосини дунёнинг моддийлигини тан олиш ташкил этади. Дидро дуализмни ва «икки субстанция»ни қатъиян рад этди ва барча табиат ҳодисаларининг асосида ягона моддий субстанция ётишлигини кўрсатди.

Дидро ҳаракатни материянинг ажралмас қисми деб ҳисоблайди. Материя фаолиятсиз ва кучсиз деган фикрга қарши чиқиб, ҳаракат материяга ташқаридан киритилмайди, балки материянинг ўзига хосдир, деб таълим беради. Бу XVIII аср француз материалистларининг идеализм ва динга қарши энг кучли аргументларидан бири эди.

Умуман XVIII аср француз материалистлари метафизик материалист эдилар. Лекин Дидрода дунёни ва унинг қонуниятларини диалектик тушунишнинг айрим белгилари учрайди.

Дени Дидро Россия билан Франция ўртасидаги маданий алоқани ривожлантиришда катта роль ўйнади.

Жаҳон прогрессив жамоатчилиги XVIII аср француз материалистлари ва уларнинг бошлиғи Дени Дидронинг номини ҳурмат билан эсга олмоқда.

М. АБДУЛЛАЕВ,
ЎзССР Фанлар Академияси фалсафа ва ҳуқуқ институтининг илмий ходими.

Бугун «Ташкентская правда» газетасида

Биринчи бетда август ойида ғўза қатор ораларига ишлов беришни янада кучайтириб, мўл ҳосил етиштиришга қаратилган бир қанча хабар ва мақолалар босилган. Бундан ташқари саҳифада темир йўлчиларнинг ўз байрамларини нималар билан нишонлаётганликларига бағишланган мақола бор.

Иккинчи бетда саноат корхоналаридан ва бошланғич партия ташкилотларининг ҳаётидан ёзилган материаллар босилган.

Учинчи бетда Т. Михайлованинг «Чин юракдан». Г. Драгуновнинг «Дўстларнинг Венадаги фестивалда учрашуви», С. Олиннинг фельетони ва чет эл хабарлари бор.

Тўртинчи бетда областимизнинг шаҳар ва қишлоқларидан ёзилган хабарлар берилган.

ХИТОЙ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ЖАМОАТЧИЛИГИ АҚШ ДАГИ ИҒВОГАРЛИК КАМПАНИЯСИНИ ҚОРАЛАМОҚДА

ПЕКИН, 30 июль. (ТАСС). Хитой жамоатчилиги Америка Қўшма Штатларида социалистик мамлакатларга қарши ташкил қилинган туҳматчилик кампаниясини қораламоқда ва «қулликка солинган мамлакатлар ҳафталиги» деб аталган машъум иғвога қарши қатъий норозилик билдирмоқда. Совет Иттифоқининг ва бошқа социалистик мамлакатларнинг зўр бериб қилаётган ҳаракатлари туфайли халқаро кескинлик аста-секин юмшаб бораётган бир вақтда, деб ёзади бугун «Дагун бао» газетаси, АҚШ да конгресснинг қарорига мувофиқ, «қулликка солинган мамлакатлар ҳафталиги» деган машъум кампания ташкил қилинди. Бу кампанияда ҳатто президент Эйзенхауэр шахсан иштирок этди.

АҚШ даги ҳукмрон доиралар томонидан ташкил этилган «қулликка солинган мамлакатлар ҳафталиги» қўпол алдашдан иборат эканлиги ва Америка Қўшма Штатлари халқаро кескинликнинг юмшашидан қўрқаётганлигини, Совет Иттифоқи бошлиқ социалистик лагерь таъсирининг ўсишидан қўрқаётганлигини кўрсатиб турганлигини жаҳондаги барча соф виждонли кишилар равшан кўриб турибдилар, деб уқтириб ўтади «Дагун бао» газетаси.

ГРЕК ВАТАНПАРВАРЛАРИ ОЗОД ҚИЛИНСИН

БЕРЛИН, 30 июль. (ТАСС). АДН агентлигининг хабар беришича, фашизмга қаршилик кўрсатиш ҳаракатининг СССР, Болгария, Польша, Венгрия, Люксембург, Ғарбий Германия, Ғарбий Берлин ва Германия Демократик Республикасидан келган ҳамда Дрезден яқинида истироҳат қилаётган қатнашчилари Афина ҳарбий трибуналининг шармандали ҳукми бекор қилинишини ва Манолис Глезос ҳамда унинг ўртоқлари дарҳол озод қилинишини талаб этганлар.

ВЕНА ФЕСТИВАЛИДА ДЎСТЛАРНИНГ УЧРАШУВЛАРИ

ВЕНА, 30 июль. (ТАСС мухбири). Венада турли мамлакатлардан келган фестиваль қатнашчиларининг қардошлик учрашувлари давом этмоқда. Бугун эрталаб Ғарбий ва Экватор Африкаси мамлакатларидан келган ёшларнинг катта бир группаси совет ёшларининг меҳмони бўлди. Меҳмонлар автобуслардан чиқишлари биланоқ, дўстларнинг қизғин қучоғига кирадилар. Бу ерда катта доира пайдо бўлиб, аккордеон ва негрлар барабани садолари остида шўх ўйинлар бошланади. Сўнгра митинг очилади. Совет йигити Спартак Багдасарьян Того, Камерун, Гвинея, Чад, Сенегал ва Мадагаскар ёшларининг вакилларини самимий табриклайди.

Меҳмонлар номидан Кан Али Бока сўзлайди. Агар мен, дейди у, Қора Африканинг ҳамма ёшлари ҳозир бу ерда, Вена фестивалида бўлишни истар эдилар ва биз ўз юртимизда қолдириб кетган ҳамма ёшлар совет йигитлари ва қизлари билан учрашишни ва танишишни орзу қилмоқда, десам, хато қилмайман. Совет Иттифоқи бизлар учун озодлик символи ҳам, мазлум халқларнинг содиқ дўсти ҳам.

Багдасарьян ва Али Бока дўстона қучоқлашадилар. Африкалик меҳмонларга эсдалик совғалари: турли республикалардаги моҳир усталар тайёрлаган буюмлар, значоклар, сувенирлар тақдим этилади.

Бу учрашув қардошларча дўстлик, зўр самимият вазиятида ўтади.

Совет ёшларининг ёш австрийслар билан ва Ироқ делегатлари билан бўлган учрашувлари ҳам шундай самимий вазиятда ўтди.

Бошқа мамлакталарнинг йигит ва қизлари кўчаларда, спорт мусобақалари вақтида, концертларда Совет Иттифоқи делегацияси значогини таққан йигит ва қизларни учратганларида уларнинг қўлини қисишга ҳаракат қиладилар, автографларини, дўстона хат ёзишиш учун адресларини сўраб оладилар, уларга значоклар совға қиладилар.

Г. ДРАГУНОВ.

Қардош Тожикистон ССР Сталинобод шаҳридаги В. Маяковский номли давлат рус драма театри гастроль сафари билан пойтахтимизга меҳмон бўлиб келди. Тожикистонлик санъаткорлар репертуарида рус ва чет эл драматургларининг машҳур асарлари бор. Меҳмонларимиз гастроли бир ой давом этади. Улар спектаклларини округ офицерлар уйи ёзлик театр биносида намойиш қиладилар. Бугун А. Каплернинг «Момақалдироқли йиллар» драмаси кўрсатилади. Суратда: сталинободлик артистларнинг кутиб олиниши. Ф. Осипов фотоси.

ШАШКА

ОБЛАСТЬ БИРИНЧИЛИГИ УЧУН

Шашка бўйича Тошкент область биринчилиги учун ўтказилган мусобақа тамом бўлди. Мусобақада ҳаммаси бўлиб 12 шашкачи қатнашди. Охирги тур айниқса, кескин вазиятда ўтди. Бунда мастерликка кандидат Гуляев Кац билан учрашиб, ғалаба қозонди. Шундай қилиб, у 11 имкониятдан 9 очко тўплаб биринчи ўринни олди. Мастерликка кандидат Канишчикер ва Черкасский 2—3 ўринларни бўлиб олишди. Александров 7 очко ва Раппопорт 6 ярим очкога эга бўлдилар.

Мусобақада 2-разрядли Сумбаев I-разряд нормасини бажарди. Гуляев, Канишчикер, Черкасский, Александров ва Кац ўртоқлар шашка бўйича республика биринчилиги учун ўтказиладиган ярим финал мусобақаларида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлдилар.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Қизимни излайман

Менинг 16 ёшли қизим Муқаддам Файзиева шу йилнинг 21 июль куни кундуз соат 13 да уйдан чиқиб кетганча қайтиб келмади. Шундан бери дому-дараксиз. Қандай воқеа рўй берганини ҳозирча бизга қоронғу. Мен ушбуни газетага ёзиш билан бирга қизимни топишга жамоатчилик ёрдам берар, уни кўрган-билганлар ёки дарагини эшитганлар бордир, деган умиддаман.

Газетага қизимнинг суратини илова қилган бўлсам-да, лекин унинг ташқи кўринишини яна эслатиб ўтмоқчиман. Ёши 16 да, оқ сариқ юзли, сарғиш сочли, қоши-кўзи қора, эгнида эса гулли оқ штапель кўйлак. Кўйлагининг чап томонида алиф доғи бор. Оёғида кўк танкетка.

Фарзанднинг йўқолиши ота-она учун нақадар даҳшатли ҳодиса эканлигини ҳар ким ҳам тасаввур қилади. Кўрган-билганлардан илтимос қиламан, агар қизим ҳақида бирор хабар айта олишса қуйидаги, мен яшайдиган адресга мурожаат қилсалар: Тошкент шаҳар, Бешёғоч кўча, тупик Шарқ, 34. Кўпчиликка илтимос билан:

Камол ФАЙЗИЕВ.

ОБ-ҲАВО МАЪЛУМОТИ

Кеча Тошкентда ва Тошкент областида ҳаво очиқ бўлди. Кундуз соат 3 да Тошкентда 34, областда 32-36 даража иссиқ бўлди.

Бугун Тошкентда ва Тошкент областида ҳавонинг очиқ бўлиши кутилади. Тошкент шаҳрида 35-37, областда эса 33-38 даража иссиқ бўлади.

Телевизор экранида

1 АВГУСТДА

19.00. «Совет ёшларининг байрами» деган кино-очерк.
19.10. Бадиий фильм — «Унинг катта қалби».
20.30. Сўнгги ахборот.
21.00. Свердлов номли концерт залидан Ўзбекистон ёш ижрочиларининг концерти олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида киножурнал.

Редактор ўринбосари: М. ҚОРИЕВ.

БУГУН КИТОБ ОЙЛИГИ БОШЛАНАДИ

Китоб бозорларига марҳамат!

Кишиларни коммунистик руҳда тарбиялаш ва илғор ғояларни тарғиб қилишнинг муҳим воситаларидан бири — китобдир. Барча билимлар ва фан-техника ютуғимизнинг манбаи бўлган китобни халқимиз жуда севади.

Совет ҳокимияти йилларида мамлакатимизда 20 миллиарддан кўпроқ китоб нашр қилинди. Биргина ўтган йилнинг ўзида 1 миллиард нусхадан ортиқ китоб чиқарилди. Бу эса бутун дунёда чиқарилган китобнинг бешдан бир қисмидир. 1924 йилда «Узкниготорг» томонидан фақатгина 800 минг сўмлик китоб сотилган бўлса, 1958 йилда 104,2 миллион сўмлик, яъни 1924 йилдагидан 130 марта кўпроқ сотилди.

Партия ва ҳукуматимиз аҳоли ўртасида китоб тарқатишга алоҳида эътибор бермоқда. Китоб савдоси ходимлари етти йилликнинг биринчи йилида аҳолига китоб тарқатиш планини анча ошириб бажариш мажбуриятини олганлар. Ана шу мажбуриятни бажаришда, кишиларнинг китобга бўлган талабларини ўрганишда китоб ойлиги ўтказиб туриш катта аҳамиятга эгадир.

Тошкент область китоб савдоси бўлими кўпгина китоб савдоси ходимлари билан ҳамкорликда навбатдаги китоб ойлигини ўтказишга катта тайёргарлик кўрди. Бугун бошланадиган традицион «Китоб ойлиги» 31 августгача давом этади.

Китоб ойлиги давомида Тошкент, Оҳангарон, Чирчиқ, Янгийўл, Бекобод ва Олмалиқ шаҳарларида катта китоб бозорлари ташкил қилинади.

Китоб бозорлари айниқса Тошкентда қизиқарли ўтказилади. Китоб бозорлари Навоий номли театр майдони, Калинин майдони, Тўқимачилар маданият саройи олдида, Бируний ва Куйбишев майдонларида ташкил қилинади. Бу жойлардан китобхонлар ўзбек ёзувчиларининг турли асарлари, техника китоблари, сиёсий ва болалар адабиётларини сотиб олишлари мумкин. Шунингдек китоб бозорларида қишлоқ хўжалик ва медицина адабиётларига ҳам кенг ўрин берилган. Совет ва чет эл шоирларининг шеърий тўпламлари махсус поэзия столида сотилади. Биринчи марта сиёсий китоблар билан сотувчисиз савдо қилучи стол ташкил қилинди. Китобхонлар бу сафар халқ демократияси мамлакатларида нашр қилинган турли китобларни сотиб олишлари мумкин. Китоб бозорларида кўплаб тасвирий санъат ва музика адабиётларини ҳам учратасиз.

Китоб бозорларида доимий ишловчи библиография столларида хизмат қилувчи малакали ходимлар харидорларни нашриётларнинг тематик планлари билан таништирадилар, зарур китобларга заказ қабул қиладилар.

Китобхонлар шанба ва дам олиш кунларида пойтахтдаги барча паркларда турли кинофильм, бадиий ҳаваскорлар концертларини тамоша қиладилар, адабий ва адабий викторина кечаларида қатнашадилар. Парк коллективлари ҳам китоб ойлигини мазмунли ўтказиш учун катта, қизиқарли программа тайёрлаганлар, китоб савдоси ходимлари паркларга кўплаб китоб етказиб берадилар.

Хилма-хил китоб ортилган бир неча автолавка пойтахтимиздаги барча саноат корхоналарига хизмат қилади. Ишчи-хизматчи, инженер-техник ходимлар ишлаб турган жойларида ана шу автолавкалардан истаган китобларни сотиб олишлари мумкин. Бундан ташқари китоб ойлигида корхона ва муассасаларда китоб тарқатувчи штаб ва бригадалар тузилади. Комсомол-ёшлар Москва, Ленинград, Киев ва бошқа шаҳарлардаги каби бу ерда ҳам турли цех, бўлим, ишчилар ётоқхонаси ва ишчилар шаҳарчаларига янги-янги китоблар келтириб сотадилар, заказлар қабул қиладилар. Китоб бозорларида мактаб ўқувчилари учун дарсликлар, турли ўқув қуроллари сотилади. Ота-оналар фарзандларига «Ўқувчилар учун совға» комплектларини сотиб олишлари мумкин.

Бу тадбирларнинг ҳаммаси Сиз ҳурматли китобхонлар учун. Китоб ойлигида қатнашинг. Китоб бозорларига марҳамат!

В. ГЕККЕЛЬМАН.
«Ташоблкниготорг»нинг савдо бўлими бошлиғи.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 1/VIII да **Фарғона ҳикояси,** 2/VIII да **Равшан ва Зулхумор.**

«РОДИНА» — кундуз ва кечқурун **Лилея,** кеч соат 10 да кенг экранли фильм **Бир йиллик йўл** (I ва 2-серия).

«ИСКРА», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «ВАТАН», «УДАРНИК», КАФАНОВ номли — **Лилея.**

«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» — кундуз ва кечқурун **Лилея,** кеч соат 10 яримда **Йигитлар нори.**

«ФЕСТИВАЛЬ» — кеч соат 9 да **Йигитлар нори,** кеч 10 яримда кенг экранли фильм **Бир йиллик йўл** (I ва 2-серия).

«САЛЮТ» — **Йигитлар нори.**

«ОКТЯБРЬ» — **Бомбай қизи** (ўзбек тилида).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

1 августда

ЎЗБЕКИСТОН ЁШ ИЖРОЧИЛАРИНИНГ

КОНЦЕРТИ

Концертда: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Аюб Қодиров, Эргаш Шукруллаев,** солистлардан **Н. Хонкелдиева, С. Исроилов, З. Ҳамдамов, Г. Азимов, Н. Қулабдуллаев**лар қатнашади.

Программада: ўзбек, озарбайжон, тожик, рус классик ҳамда замонавий қўшиқ, куй ва рақслари.

Концерт кеч соат 9 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТР

(Ҳамза номли театрнинг ёзги биносида)

I ва 2 августда

катта

КОНЦЕРТЛАР

Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артисти **Маҳмуджон Ғафуров,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Фароғат Раҳматова, Абдуғафур Абдураҳмонов,** Ўзбекистон халқ ҳофизи **Ҳожиакбар Аҳмедов,** VI Жаҳон фестивали лауреатлари **Кенжа Отажонов, Мунаввар Давлатова,** солистлардан **Адиба Мирзаева, Ҳадияхон Юсупова, Сорахон Шукурова, Тамат Зиёхонова, Суръат Пўлатов, Шерали Пўлатов** ва бошқалар қатнашади.

Концерт кеч соат 9 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Жарариқ кўча, 208-участка, 11-уйда турувчи **Шароф Йўлдошев**нинг шу уйда турувчи Раҳбар Йўлдошевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, I-участка халқ судида кўрилади.

Жарариқ кўча, 12-домком, 227-уйда турувчи **Масуда Асатуллаева**нинг Жарариқ кўча, 11-б домком, 24-уйда турувчи Йўлдош Одиловдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 1-участка халқ судида кўрилади.

Кинофильмлар прокати Ўзбекистон конторааси
киноустановка экранларига
янги фильмлар чиқаради

Пул орттирма, дўст орттир

НОМЛИ КИНОКОМЕДИЯ

Сценарий авторлари — **Борис Ласкин, Владимир Поляков.**

Постановкачи режиссёр — **Г. Казанский.**

Бош оператор — **М. Шуруков.**

Ролларда:

Александр Никитин, Павел Рудаков, Людмила Шагалова, Е. Немченко, С. Сибель, В. Харитонов, Е. Леонов, С. Крилов, Е. Арясов, В. Бриц, В. Прошкин, А. Пишняк, Ю. Стеерлар қатнашади.

«Ленфильм» киностудияси 1959 йилда ишлаган.

НОМЛИ БАДИИЙ ФИЛЬМ

(Герхард Гауптманнинг шу номдаги пьесаси асосида ишланган)

Сценарий автори — **Вальтер Ульбрих.**

Режиссёр — **Вольфганг Штаудте.**

Оператор — **Рольф Кестель.**

Ролларда:

Мария Шелл, Раф Валлоне, Кэте Гольд, Леопольд Биберти, Артур Виснер, Ганнес Мессемерлар қатнашади.

Германия Федератив Республикасидаги «Бавария фильмкунст» киностудияси 1957 йилда ишлаган.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 26 **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 34808, 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040,135. Саноат ва транспорт бўлими, маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156 Маҳаллий ахборот бўлими — 34048, 132. Секретариат — 29040, 50, Эълонлар бўлими — 28142.

Р. 07274. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. Б-1647.